
Vergaderjaar 2021–2022

---

36 120 XIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2022 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	8
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	8
3	Beleidsartikelen	12
3.1	Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten	12
3.2	Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei	15
3.3	Beleidsartikel 3 Toekomstfonds	23
3.4	Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering	26
3.5	Beleidsartikel 5 Een veilig Groningen met perspectief	33
4	Niet-beleidsartikelen	39
4.1	Artikel 40 Apparaat Kerndepartement	39
4.2	Artikel 41 Nog onverdeeld	41
5	Agentschappen	42
5.1	Agentschap Telecom (AT)	42
5.2	Dienst ICT Uitvoering (DICTU)	44
5.3	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl)	46

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;

Vanwege de spoedeisende maatregelen zijn in de periode december 2021 tot en met 25 mei 2022 zes incidentele suppletoire begrotingen en een Nota van wijziging zesde incidentele suppletoire begroting over het begrotingsjaar 2022 naar de Tweede Kamer verzonden. De behandeling van de derde tot en met zesde incidentele suppletoire begrotingen (inclusief de Nota van wijziging zesde incidentele suppletoire begroting) in de Staten-Generaal heeft nog niet plaatsgevonden. Om deze reden is de in de begrotingsstaat opgenomen stand nog niet door de beide Kamers bekrachtigd. Vanwege de snelle opeenvolging van begrotingswetsvoorstellen, om het budgetrecht van de Staten Generaal te waarborgen, bevat de kolom 'vastgestelde begroting' zowel de vastgestelde stand bij ontwerpbegroting als de mutaties die bij incidentele suppletoire begrotingen zijn opgenomen.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Mede namens de Minister voor Klimaat en Energie,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

M.A.M. Adriaansens

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Opbouw 1^e suppletoire begroting 2022

Deze 1^e suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2022. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

1. Leeswijzer met onder andere een overzicht van de coronamaatregelen die op de begroting van het Ministerie van EZK zijn opgenomen.
2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties. De belangrijkste verplichtingenmutaties zijn toegelicht in de artikelen.
3. De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten weergegeven.
4. De niet-beleidsartikelen. In de budgettaire tabellen zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen.
5. De agentschappen. In deze 1^e suppletoire begroting zijn de aanpassingen in de agentschapsparagrafen van de Agentschap Telecom (AT), de Dienst ICT Uitvoering (DICTU) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) opgenomen.

Herverkaveling Groningen

Bij het aantreden van het kabinet is besloten om de uitgaven en ontvangsten voor de schadeafhandeling en versterkingsoperatie in Groningen onder te brengen op één begroting. De middelen die voor de versterkingsoperatie op de BZK-begroting stonden (inclusief middelen voor apparaat) zijn overgeheveld naar EZK naar beleidsartikel 5 Een veilig Groningen met perspectief en naar artikel 40 Apparaat Kerndepartement.

Tabel 1 Was-woordt-tabel herverkaveling Groningen (bedragen x € 1.000)

Was	Wordt		
Artikel begroting 2022	Detail	Artikel begroting 2022	Detail
			Toelichting wijziging
Uitgaven			
Subsidies			
	Artikel 5	Woonbedrijf	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Diverse subsidies versterken	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Bestuursakkoord	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
Inkomensoverdrachten			
	Artikel 5	Tegemoetkoming aan huurders	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
Schades			
	Artikel 5	Vastgelopen dossiers	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
Oprachten			
	Artikel 5	Werkbudget	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Versterkingsoperatie	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Bestuursakkoord	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Versterken Industrie	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
Bijdrage aan medeoverheden			
	Artikel 5	Nationaal Programma Groningen	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Compensatie gemeenten en provincie	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Bestuursakkoord	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Integrale programma's Bestuursakkoord	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
Materiële uitgaven			
	Artikel 40	Overige materiële uitgaven	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 11 van BZK.
Ontvangsten			
	Artikel 5	Ontvangsten NAM Versterkingskosten NCG	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.
	Artikel 5	Ontvangsten Nationaal Programma Groningen (NAM)	Nieuwe regel als gevolg van overheveling van Artikel 10 van BZK.

Ondergrenzen toelichtingen

Voor het toelichten van de begrotingsmutaties zijn in deze eerste suppletoire begroting de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 2 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

Overzicht coronamaatregelen

Hieronder een overzicht van de coronamaatregelen met daarin de coronagerelateerde uitgaven vanuit de begroting van het Ministerie van EZK. Een uitgebreid overzicht is te vinden op [Overheidsfinancien in coronatijd](#) op [Rijksfinancien.nl](#).

Tabel 3 Overzicht coronamaatregelen (bedragen x € 1 mln)

Artikel	Naam maatregel/regeling	Bedrag verplichtingen 2022	Bedrag uitgaven 2022	Bedrag ontvangsten 2022	Relevante Kamerstukken
2	Mentale steun ondernemers	2	3		Kamerstuk 25 295, nr. 988
2	Tegemoetkoming vaste lasten (TVL)	5.739	4.409	465	Kamerstuk 35 420, nr. 38, Kamerstuk 35 420, nr. 42, Kamerstuk 35 420, nr. 81, Kamerstuk 35 420, nr. 105, Kamerstuk 35 420, nr. 214, Kamerstuk 35 420, nr. 217, Kamerstuk 35 420, nr. 226, Kamerstuk 35 420, nr. 237, Kamerstuk 35 420, nr. 247, Kamerstuk 35 420, nr. 248, Kamerstuk 35 420, nr. 270, Kamerstuk 35 420, nr. 314, Kamerstuk 35 420, nr. 273, Kamerstuk 35 420, nr. 458, Kamerstuk 35 420, nr. 462, Kamerstuk 35 420, nr. 466, Kamerstuk 35 420, nr. 479
2	Tegemoetkoming vaste lasten starters	50	35		Kamerstuk 35 420, nr. 217, Kamerstuk 35 420, nr. 479
2	Omscholing naar tekortsectoren	40	40		Kamerstuk 35 420, nr. 105
2	Herstructurering winkelgebieden en binnensteden	21	10		Kamerstuk 31 757, nr. 105
2	Subsidieregeling R&D mobiliteitssectoren	0	38		Kamerstuk 35 420, nr. 248
2	Tijdelijke regeling subsidie evenementen COVID-19 (TRSEC)	505	525		Kamerstuk 35 420, nr. 217, Kamerstuk 35 420, nr. 354
2	Aanvullende tegemoetkoming evenementen	120	120		Kamerstuk 35 420, nr. 454, Kamerstuk 35 420, nr. 462
2	Omzetderving Limburg	24	24		Kamerstuk 32 698, nr. 63
2	Voucherkredietfaciliteit/ Leningsfaciliteiten reissector	4	4	28	Kamerstuk 35 420, nr. 72, Kamerstuk 35 420, nr. 105, Kamerstuk 35 420, nr. 252
2	Oredits	23	103		Kamerstuk 35 420, nr. 2, Kamerstuk 35 420, nr. 16, Kamerstuk 35 420, nr. 105, Kamerstuk 35 420, nr. 217, Kamerstuk 35 420, nr. 277
2	Begrotingsreserve BMKB-Corona			10	Kamerstuk 35 420, nr. 1, Kamerstuk 35 420, nr. 16
2	Klein Krediet Corona	100	0		Kamerstuk 35 420, nr. 31, Kamerstuk 35 420, nr. 462
2	Begrotingsreserve Klein Krediet Corona (KKC)			5	Kamerstuk 35 420, nr. 31
2	GO-Corona	300	50		Kamerstuk 35 420, nr. 2, Kamerstuk 35 420, nr. 16, Kamerstuk 35 420, nr. 462
2	Begrotingsreserve GO-Corona	0	0	35	Kamerstuk 35 420, nr. 2, Kamerstuk 35 420, nr. 16
2	Bijdrage RVO.nl	60	60		Kamerstuk 35 420, nr. 2, Kamerstuk 35 420, nr. 38, Kamerstuk 35 420, nr. 105, Kamerstuk 35 420, nr. 217, Kamerstuk 35 420, nr. 248
3	Corona Overbruggingslening (COL)	0	0	30	Kamerstuk 35 420, nr. 16, Kamerstuk 35 420, nr. 38, Kamerstuk 35 420, nr. 42
3	Dutch Future Fund	25	10		Kamerstuk 33 009, nr. 96
3	Deep Tech Fund	175	35		Kamerstuk 33 009, nr. 96
3	Fonds Alternatieve Financiering	0	20		Kamerstuk 33 009, nr. 96
4	Verlaging netbeheertarief Caribisch Nederland	0	0		Kamerstuk 35 420, nr. 25, Kamerstuk 35 420, nr. 105
	Totaal	7.187	5.485	573	

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletore uitgavenmutaties 2022

Tabel 4 Belangrijkste suppletore uitgavenmutaties 2022 (Eerste suppletore begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2022
Vastgestelde begroting 2022 na ISB's		13.599.967
Belangrijkste suppletore mutaties		
Nationaal Groeifonds	2	52.065
Brexit Adjustment Reserve	2	187.800
Fund to fund	3	45.763
SDE++	4	585.504
Opschalingsinstrument waterstof	4	134.600
Kasschuif vulmaatregelen gasopslag	4	- 623.250
Herverkaveling Groningen	5	1.520.608
Raming schade en versterken	5	- 339.778
Vergoeding Norg akkoord	5	7.018.000
Apparaatsmiddelen NCG	40	132.380
Loon- en prijsbijstelling	41	82.460
Overige mutaties		442.149
Stand 1* suppletore begroting 2022		22.838.268

Toelichting

Nationaal Groeifonds

In april 2022 heeft de adviescommissie van het NGF ingestemd met verschillende toekenningen en omzettingen van investeringsvoorstellen. Voor artikel 2 heeft dat geleid tot meerjarige budgetmutaties op zes projecten van in totaal € 917,3 mln. De projecten en het effect op kasjaar 2022 zijn AINed (€ 4,8 mln), Groenvermogen van de Nederlandse economie (€ -11,1 mln), Health-RI (€ 5,6 mln), RegMed XB (€ 8,1 mln), QuantumDeltaNL (€ 34,7 mln) en Oncode-PACT (€ 10 mln).

Brexit Adjustment Reserve

De EU heeft geld beschikbaar gesteld om organisaties die op een negatieve manier geraakt zijn door Brexit te ondersteunen. Dit budget betreft het bedrijfslevenregeling spoor van de Brexit Adjustment Reserve. Hier voor is in 2022 (€ 188 mln) en 2023 (€ 62 mln) budget beschikbaar.

Fund to fund

Er is in totaal € 45,7 mln toegevoegd ten behoeve van DVI en DVI II als gevolg van de eindejaarsmarge 2021 en het doorschuiven van de ontvangsten-taakstelling uit 2021 naar 2022.

SDE++

Aan het SDE++-budget 2022 wordt per saldo € 585,5 mln toegevoegd, met name ter financiering van de kolenmaatregelen in 2022. Het grootste deel hiervan (€ 532 mln) is afkomstig van de totale onttrekking en toevoeging aan het SDE++-budget van € 1.572 mln waartoe in de Startnota van het nieuwe kabinet besloten is. De overige € 1.040 mln van de onttrekking is naar de jaren 2026 en verder geschoven.

Opschalingsinstrument waterstof

In 2022 is € 134,6 mln is van de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van EZK voor de kasuitgaven in 2022 voor het Waterstoftransportnet ('Hyway27'). Tevens is € 0,4 mln toegevoegd aan het RVO-uitvoeringsbudget om de uitvoeringskosten van de nog te publiceren regeling te financieren.

Kasschuif vulmaatregelen gasopslag

Omdat de tender voor de vulmaatregelen voor gasopslag pas in 2023 tot betalingen zal leiden, is een kasschuif van het voor deze tender beschikbare kasbudget van 2022 naar 2023 noodzakelijk.

Herverkaveling Groningen

Bij het aantreden van het kabinet is besloten om de uitgaven en ontvangsten voor de schadeafhandeling en versterkingsoperatie in Groningen onder te brengen op één begroting. De middelen die voor de versterkingsoperatie op de BZK-begroting stonden zijn overgeheveld naar EZK.

Raming schade en versterken

De ramingen voor schade en versterken worden in het voorjaar geactualiseerd. De mutaties die daaruit voortvloeien worden bij Voorjaarsnota verwerkt.

Vergoeding Norg akkoord

Conform de afspraken in het Norg akkoord betaalt de Staat een vergoeding aan NAM. De berekeningswijze van de vergoeding is vastgesteld in arbitrage, de hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de gasprijs. Over de vergoeding moet btw worden betaald (Kamerstuk [33 529, nr. 997](#)).

Apparaatsmiddelen NCG

Vanuit BZK is er € 110,4 mln toegevoegd aan de apparaatsmiddelen in het kader van de herverkaveling van de Nationaal Coördinator Groningen. Daarnaast is er € 22 mln toegevoegd aan de middelen in het kader van de bijstelling van de uitgavenraming voor de uitvoeringskosten van de versterkingsoperatie Groningen.

Loon- en prijsbijstelling

Bij Voorjaarsnota 2022 is loon- en prijsbijstellingstranche 2022 voor EZK uitgedeeld. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten en pensioenpremies voor de overheidswerkgevers. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van de diverse prijsindexen.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2022

Tabel 5 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2022 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2022
Vastgestelde begroting 2022 na ISB's		5.559.237
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Brexit Adjustment Reserve	2	485.000
Fund to fund	3	30.700
Onttrekking reserve Duurzame Energie	4	1.572.000
Opbrengst heffing ODE	4	214.000
ETS-ontvangsten	4	400.000
Herverkaveling Groningen	5	490.000
Dividenduitkering EBN	5	2.800.000
Mijnbouwwet.	5	2.196.500
Raming schade en versterken	5	- 78.221
Eindejaarsmarge Groningen	5	1.160.096
Apparaatsmiddelen NCG	40	130.875
Overige mutaties		- 15.474
Stand 1^e suppletoire begroting 2022		14.944.713

Toelichting

Brexit Adjustment Reserve

De EU heeft geld beschikbaar gesteld om organisaties die op een negatieve manier geraakt zijn door Brexit te ondersteunen. Het betreft in totaal € 886 mln waarvan € 485 mln in 2022. EZK is als Management Autoriteit verantwoordelijk voor het beheer en financiële verantwoording van de regeling aan de EU en ontvangt daardoor het volledige budget. Voor de bedrijfslevenregeling van de BAR die EZK uitvoert is in 2022 (€ 188 mln) en 2023 (€ 62 mln) budget beschikbaar. De overige onderdelen vallen onder de ministeries LNV en FIN.

Fund to fund

De ontvangstenraming van het Fund tot fund (Dutch Venture Initiative) van € 29,75 mln en DVI II van € 0,95 mln uit 2021 is doorgeschoven naar 2022 waardoor de ontvangstenraming in totaal met € 30,7 mln toeneemt.

Onttrekking begrotingsreserve duurzame energie

Aan de begrotingsreserve wordt op basis van wat in de Startnota van het nieuwe kabinet is afgesproken € 1.572 mln extra onttrokken, deels om de tekorten op de uitfinanciering van de lopende SDE+ subsidies te dekken en deels om middelen te reserveren voor de productiebeperking in kolencentrales, als onderdeel van het Urgenda-maatregelenpakket.

Opbrengst heffing ODE

In recente jaren werden er meer ODE-ontvangsten gerealiseerd dan er als ontvangsten in de EZK-begroting is opgenomen, omdat de verhoging van de belastingvermindering alleen ten laste van de Energiebelasting (EB) is gebracht en niet (ook) ten laste van de ODE. Daarom worden de huidige (netto) ontvangsten met € 214 mln opgehoogd naar de daadwerkelijk verwachte (bruto) ontvangsten.

ETS-ontvangsten

Door de gestegen prijzen voor emissierechten wordt de raming van de ETS-ontvangsten met € 400 mln opgehoogd.

Herverkaveling Groningen

Bij het aantreden van het kabinet is besloten om de uitgaven en ontvangsten voor de schadeafhandeling en versterkingsoperatie in Groningen onder te brengen op één begroting. De middelen die voor de versterkingsoperatie op de BZK-begroting stonden zijn overgeheveld naar EZK. De uitgaven die in rekening worden gebracht bij NAM leiden tot ontvangsten op de EZK-begroting.

Dividenduitkering EBN

Vanwege hogere opbrengsten uit de gaswinning en de vergoeding uit het Norg akkoord kan EBN dividend uitkeren.

Mijnbouwwet

Vanwege hogere opbrengsten uit de gaswinning en de vergoeding uit het Norg akkoord zijn er extra opbrengsten onder de Mijnbouwwet.

Raming schade en versterken

De ramingen voor schade en versterken worden in het voorjaar geactualiseerd. De mutaties die daaruit voortvloeien worden bij Voorjaarsnota verwerkt. Omdat de uitgaven bij NAM in rekening worden gebracht, leidt de actualisatie ook tot aanpassing van de geraamde ontvangsten.

Eindejaarsmarge Groningen

Een deel van de ontvangsten van de NAM die samenhangen met de uitgaven van het IMG en de NCG zijn in 2021 uitgesteld. De ontvangsten die worden verwacht in 2022 worden nu geboekt op de EZK-begroting. Hiermee vult EZK de negatieve eindejaarsmarge van vorig jaar in.

Apparaatsmiddelen NCG

Vanuit BZK is er € 70 mln toegevoegd aan de apparaatsmiddelen in het kader van de herverkaveling van de Nationaal Coördinator Groningen. Daarnaast is er € 60,9 mln toegevoegd aan de middelen in het kader van de bijstelling van de ontvangstenraming voor de uitvoeringskosten van de versterkingsoperatie Groningen.

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 Goed functionerende economie en markten (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- groting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	267.372	0	267.372	- 7.245	260.127	25.460	5.151	3.591	2.978
Uitgaven	249.968	0	249.968	- 95	249.873	17.347	5.738	3.778	3.167
Subsidies (regelingen)	10.000	0	10.000	- 4.207	5.793	7.334	196	39	0
Cyber security	0		0	832	832	534	196	39	
Subsidiemaatregel telecom Caribisch Nederland	0		0	1.600	1.600				
EU-cofinanciering Digital Europe	10.000		10.000	- 7.143	2.857	6.800			
Beter aanbesteden	0		0	504	504				
Opdrachten	23.950	0	23.950	- 5.124	18.826	- 363	178	128	167
Onderzoek&opdrachten	2.474		2.474	386	2.860	402	380	173	173
Beleidsvoorbereiding en evaluaties Veiligheid en Frequenties	4.408		4.408	62	4.470	- 231	- 6	- 6	- 6
Digital trust centre	1.432		1.432	- 996	436	- 534	- 196	- 39	
Cyber security	5.741		5.741	- 2.541	3.200				
ICT beleid	7.378		7.378	- 843	6.535				
CSIRT - DSP	1.017		1.017	- 38	979				
Vervolgprogramma beter aanbesteden	1.500		1.500	- 1.154	346				
Bijdrage aan agentschappen	41.199	0	41.199	7.425	48.624	6.226	1.106	6	6
Bijdrage RVO.nl	10.375		10.375	2.114	12.489	6	6	6	6
Bijdrage Agentschap Telecom	30.824		30.824	5.311	36.135	6.220	1.100		
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	170.763	0	170.763	1.715	172.478	4.067	4.175	3.508	2.897
Bijdrage Metrologie	11.146		11.146		11.146				
Raad voor de Accreditatie	277		277	500	777	600	700	700	
Bijdrage ACM	779		779		779				
Bijdrage aan het CBS	158.561		158.561	1.215	159.776	3.467	3.475	2.808	2.897
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	4.056	0	4.056	96	4.152	83	83	97	97
Bijdrage Nederlands Normalisatie Instituut	1.194		1.194		1.194				
Bijdrage aan internationale organisaties	2.862		2.862	96	2.958	83	83	97	97
Ontvangsten	31.934	0	31.934	17.516	49.450	0	0	0	0
Ontvangsten ACM	162		162		162				

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Ontvangsten High Trust	30.200		30.200	17.516	47.716				
Diverse ontvangsten	1572		1.572		1.572				

Tabel 7 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	267.372	0	267.372	- 7.245	260.127	25.460	5.151	3.591	2.978
waarvan garantieverplichtingen		0	0		0				
waarvan overige verplichtingen		267.372	267.372	- 7.245	260.127	25.460	5.151	3.591	2.978

Budgetflexibiliteit

Het percentage juridisch verplicht is 96%, 6% hoger dan bij de ontwerpbe-
grotting 2021. Dit heeft te maken met reeds aangegane verplichtingen bij
onder andere de onderzoeksbudgetten.

Toelichting

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingbudget met € 7,2 mln wordt onder meer
veroorzaakt door een verplichtingschuif van € 15,5 mln bij de subsidiere-
geling EU-cofinanciering Digital Europa. De verplichtingschuif is nodig
door vertraging van de EU-commissie, waardoor de regeling (call1) later
opengesteld wordt. Daarnaast wordt de bijdrage aan Agentschap Telecom
voor het jaar 2022 met € 5,3 mln en voor het jaar 2023 met € 6,2
mln opgehoogd om het budget op het niveau te brengen van de jaarlijkse
opdrachten.

Uitgaven

Subsidies

Bij de subsidieregeling EU-cofinanciering Digital Europa heeft een kasschuif
plaatsgevonden van € 6,8 mln. Dit komt door vertraging van de EU-
commissie, waardoor de regeling (call1) later opengesteld wordt. Daarnaast
is € 0,3 mln beschikbaar gesteld voor de uitvoering door RVO.nl.

Bijdrage aan agentschappen

De verhoging van het kasbudget voor het jaar 2022 met € 5,3 mln en voor
het jaar 2023 met € 6,2 mln is nodig om het budget op niveau te brengen
van de jaarlijkse opdrachten, dit omdat het Agentschap Telecom de
afgelopen jaren meer uitvoeringstaken en toezichtstaken heeft gekregen in
het kader van onder andere het veiligheidsdomein, telekwetsbaarheid,
digitale veiligheid van apparatuur (RED), veiligheid openbare netwerken en
Cybersecurity act.

Ontvangsten

ACM ontvangt dit jaar naar verwachting meer boetes dan geraamd (jaarlijks ruim € 30 mln). Het ontvangsbudget wordt daarom opgehoogd met € 17,5 mln.

3.2 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaarts groei

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid art. 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaarts groei (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	3.023.527	6.618.162	9.641.689	1.496.861	11.138.550	179.532	93.215	140.292	91.372
Uitgaven	2.209.546	4.581.960	6.791.506	289.580	7.081.086	558.537	228.361	230.177	140.898
Subsidies (regelingen)	1.080.684	4.495.960	5.576.644	292.177	5.868.821	464.550	159.659	113.598	49.379
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	25.908		25.908	700	26.608	1.400	800		
Eurostars	19.583		19.583		19.583				
Bevorderen ondernemerschap	27.107		27.107	- 2.428	24.679	- 127	- 127	- 127	- 127
Cofinanciering EFRO	38.335		38.335	- 32	38.303				
Bijdrage aan ROM's	8.477		8.477		8.477				
Verduurzaming industrie	23.936		23.936	- 7.076	16.860	- 12.760	- 6.515	- 6.675	- 2.225
Startup beleid	16.900		16.900	- 3.348	13.552				
Urgendamaatregelen Industrie	35.300		35.300	1.443	36.743	2.175	- 1.135	6.525	6.525
Invest-NI	10.802		10.802	- 446	10.356				
Tegemoetkoming vaste lasten	600.000	3.808.500	4.408.500		4.408.500				
Europees Defensie Fonds cofinanciering	5.000		5.000	- 620	4.380	620			
Omscholing naar tekortsectoren	40.000		40.000		40.000				
Tegemoetkoming vaste lasten Startersregeling	0	35.000	35.000		35.000				
Infrastructuur duurzame industrie (PIDI)	13.500		13.500	- 2.862	10.638	- 1.360	- 1.230	- 1.140	
Herstructurering winkelgebieden	11.200		11.200	- 1.263	9.937	8.000			
R&D mobiliteitssectoren	37.500		37.500		37.500				
TRSEC	0	350.000	350.000	175.000	525.000				
NGF - project AiNed	8.800		8.800	4.800	13.600	16.600	38.800	34.300	21.400
NGF - project Groenvermogen van de Nederlandse economie	21.530		21.530	- 11.135	10.395	234.839	5.552	7.402	14.142
NGF - project Health-RI	4.400		4.400	5.600	10.000	5.400	- 6.600	- 2.200	
NGF - project RegMed XB	12.800		12.800	8.100	20.900	9.783	6.634	5.533	1.584
NGF - project QuantumDeltaNL	33.100		33.100	34.700	67.800	77.800	73.500	29.000	8.100
Indirecte Kosten Compensatie ETS	81.600		81.600	6.264	87.864				
IPCEI Cloudinfrastructuur en services	0	10.000	10.000		10.000				
IPCEI Micro electronica	0	30.000	30.000		30.000				
NGF - project Nationaal Onderwijslab	0	5.460	5.460		5.460				

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Aanvullende tegemoetkoming evenementen	0	245.000	245.000	- 125.000	120.000				
Omzetderving Limburg	0	12.000	12.000	12.000	24.000				
NGF - project Oncode-PACT	0		0	10.000	10.000	60.000	50.000	41.000	
Brexit Adjustment Reserve	0		0	187.800	187.800	62.200			
Overig	4.906		4.906	- 20	4.886	- 20	- 20	- 20	- 20
Leningen	80.000	27.000	107.000	0	107.000	0	0	0	0
Bedrijfssteun	0	4.000	4.000		4.000				
Qredits	80.000	23.000	103.000		103.000				
Garanties	157.541	0	157.541	- 50.000	107.541	- 50.000	- 25.000	- 25.000	0
BMKB	37.624		37.624		37.624				
Groeifaciliteit	8.172		8.172		8.172				
Garantie Ondernemersfinanciering	11.745		11.745		11.745				
Garantie Ondernemersfinanciering Corona	100.000		100.000	- 50.000	50.000	- 50.000	- 25.000	- 25.000	
Opdrachten	11.939	0	11.939	- 1.179	10.760	1.822	1.824	1.826	1.828
Onderzoek en opdrachten	4.455		4.455	- 117	4.338	22	24	26	28
Caribisch Nederland	1.083		1.083	- 89	994				
Regeldruk	2.336		2.336		2.336	1.800	1.800	1.800	1.800
Budget Samenwerking Regio	665		665	- 311	354				
Small Business Innovation Research	3.400		3.400	- 662	2.738				
Bijdrage aan agentschappen	92.678	59.000	151.678	18.330	170.008	1.265	1.200	775	775
Bijdrage RVO.nl	92.135	59.000	151.135	18.330	169.465	1.265	1.200	775	775
Bijdrage Agentschap Telecom	543		543		543				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	340.286	0	340.286	11.982	352.268	6.454	4.572	4.572	450
Bijdrage aan TNO	178.863		178.863	9.982	188.845	6.454	4.572	4.572	450
Kamer van Koophandel	135.958		135.958	2.000	137.958				
Bijdrage aan NWO-TTW	25.465		25.465		25.465				
Bijdrage aan medeoverheden	13.998	0	13.998	0	13.998	0	0	0	0
MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	13.998		13.998		13.998				
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	432.420	0	432.420	18.270	450.690	134.446	86.106	134.406	88.466
Internationaal Innoveren	52.766		52.766	14.042	66.808	50.000	57.500	50.000	50.000
PPS toeslag	199.068		199.068	2.213	201.281	440			
TO2 (excl. TNO)	55.880		55.880	740	56.620	200	200		
Topsectoren overig	10.749		10.749	4.166	14.915	86.294	30.294	85.494	39.554
Ruimtevaart (ESA)	72.726		72.726		72.726				
Bijdrage NBTC	9.425		9.425		9.425				
Overige bijdragen aan organisaties	5.806		5.806	159	5.965	- 1.088	- 1.088	- 1.088	- 1.088

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletioire begroting (4)	Stand 1° suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Economische ontwikkeling en technologie	10.000		10.000	- 3.050	6.950	- 1.400	- 800		
EU-cofinanciering JTF	16.000		16.000		16.000				
Ontvangsten	267.151	405.000	672.151	473.205	1.145.356	153.092	- 61.906	124.096	- 61.902
Luchtvaartkredietfaciliteit	1.712		1.712		1.712				
Rijksoctrooiwet	47.041		47.041	115	47.156				
Eurostars	4.250		4.250		4.250				
F-35	9.000		9.000		9.000				
Diverse ontvangsten	1.648		1.648	90	1.738	92	94	96	98
Bedrijfssteun	89.500		89.500	- 62.000	27.500	- 62.000	- 62.000	- 62.000	- 62.000
Tegemoetkoming vast lasten	60.000	405.000	465.000		465.000				
BMKB	33.000		33.000		33.000				
Onttrekking reserve BMKB	0		0	10.000	10.000				
Onttrekking reserve Klein Krediet Corona	0		0	5.000	5.000				
Groefaciliteit	8.000		8.000		8.000				
Garantie Ondernemingsfinanciering	13.000		13.000		13.000				
Onttrekking reserve GO	0		0	35.000	35.000				
Brexit Adjustment Reserve	0		0	485.000	485.000	215.000		186.000	

Tabel 9 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletioire begroting (4)	Stand 1° suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	3.023.527	6.618.162	9.641.689	1.496.861	11.138.550	179.532	93.215	140.292	91.372
waarvan garantieplichtingen	1.250.000	400.000	1.650.000		1.650.000				
waarvan overige verplichtingen	1.773.527	6.218.162	7.991.689	1.496.861	9.488.550	179.532	93.215	140.292	91.372

Budgetflexibiliteit

Het percentage juridische verplichte deel is 76%. Dit is iets lager dan bij de ontwerpbegroting 2021 en heeft te maken met aanvullende budgetten die zijn toekend voor o.a. NGF-projecten en Brexit Adjustment Reserve waarvoor nog geen juridische verplichtingen zijn aangegaan.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget in 2022 is verhoogd met € 1,5 mld. Dit betreft onder meer de volgende mutaties:

- € 250 mln onvoorwaardelijke toekenning voor het project Groenvermogen II in het kader van de tweede ronde Nationaal Groeifonds.
- € 243,6 mln voor de bedrijfslevenregeling van de Brexit Adjustment Reserve.
- € 228 mln onvoorwaardelijke toekenning voor het project Quantum-DeltaNL in het kader van de eerste ronde Nationaal Groeifonds.

- € 161 mln onvoorwaardelijke toekenning voor het project Oncode-PACT in het kader van de tweede ronde Nationaal Groeifonds.
- € 150 mln overheveling verplichtingenbudget van 2021 naar 2022 voor cofinanciering EFRO inclusief het INTERREG-programma.
- € 116,5 mln onvoorwaardelijke toekenning voor het project AINed in het kader van de eerste ronde Nationaal Groeifonds.
- € 73 mln overheveling van verplichtingenbudget van 2021 naar 2022 voor het NGF-project Groenvermogen I.
- € 60 mln verplichtingenbudget voor het programma Just Transition Fund (JTF) is doorgeschoven van 2021 naar 2022.
- € 49 mln ophoging verplichtingenbudget voor de regeling VEKI voor aanvragen die eind 2021 zijn ingediend en in 2022 zullen worden beschikt.
- € 44 mln overheveling van verplichtingenbudget van 2021 naar 2022 voor het NGF-project AiNed.
- € 33,3 mln onvoorwaardelijke toekenning voor het project Regmed XB fase 2 in het kader van de eerste ronde Nationaal Groeifonds.
- € 30 mln overheveling van verplichtingenbudget van 2021 naar 2022 voor de Tijdelijke Regeling Subsidie Evenementen COVID-19 (TRSEC).
- € 22 mln overheveling van verplichtingenbudget van 2021 naar 2022 voor het NGF-project HealthRI.
- € 14,5 mln overboeking voor Fonds Onderzoek en Wetenschap via OCW naar EZK.
- € 12 mln budgetverhoging voor de tegemoetkoming voor de omzetting Limburg i.v.m. waterschade.

Uitgaven

Subsidies

Verduurzaming Industrie

De verlaging van kasbudget is voornamelijk het gevolg van overheveling van beleidsbudget voor de DEI+ regeling voor de industrie naar artikel 4 van de EZK-begroting (- € 9,5 mln), overheveling van de uitvoeringskosten voor de DEI+ naar uitvoeringsbudget RVO op artikel 4 (- € 1 mln), overheveling van uitvoeringsbudget voor beleids- en bedrijvenondersteuning en monitoring programma Verduurzaming Industrie en uitvoering van de TSE-regeling voor de industrie naar uitvoeringsbudget RVO op artikel 2 (- € 5,1 mln).

Urgendmaatregelen industrie

De verlaging van kasbudget is voornamelijk het gevolg van een aanvulling van het budget voor de openstelling van de VEKI-regeling in 2022 met middelen van de aanvullende post voor stikstofmaatregelen voor de industrie.

Tijdelijke Regeling Subsidie Evenementen COVID-19 (TRSEC)

Het budget van € 525 mln bevat € 50 mln voor betalingen voor de openstelling van de TRSEC in 2021 en € 475 mln voor de Subsidieregeling Evenementengarantie 2022 (SEG22). De SEG22 is de garantieregeling voor de evenementensector in 2022 en loopt van 1 januari tot en met 30 september 2022. Het budget van € 475 mln is een samenvoeging van de budgetten voor de TRSEC en de Aanvullende Tegemoetkoming Evenementen (ATE) voor evenementen in genoemde periode in 2022, van respectievelijk € 350 mln en € 125 mln. De SEG22 is nog onder voorbehoud van goedkeuring door de Europese Commissie.

NGF-project AiNed

In april 2022 heeft de adviescommissie van het NGF ingestemd met het omzetten van een reservering naar een definitieve toekenning van € 116,5 mln voor het NGF-project AiNed.

NGF project Groenvermogen van de Nederlandse economie

Dit betreft grotendeels de toekenning van een subsidie van € 250 mln door het Nationaal Groeifonds aan het project Groenvermogen II, zoals vermeld in de Kamerbrief Bekostiging investeringsvoorstellen tweede ronde Nationaal Groeifonds van 14 april 2022 (Kamerstuk [35 925-XIX, nr. 12](#)).

NGF-project RegMed XB

In april 2022 heeft de adviescommissie van het NGF ingestemd met de omzetting van € 33 mln voor de tweede fase van het NGF-project Regmed XB van voorwaardelijk in onvoorwaardelijk. Daarnaast bevat deze mutatie een kasschuif voor de eerste fase van dit project.

NGF-project QuantumDeltaNL

In april 2022 heeft de adviescommissie van het NGF ingestemd met de omzetting van € 228 mln voor de tweede fase van het NGF-project Quantum-DeltaNL van voorwaardelijk in onvoorwaardelijk. Daarnaast wordt het budget in 2022 verhoogd met € 14,2 mln aan in 2021 niet bestede middelen en verlaagd met € 7,0 mln in verband met actualisatie van het geraamde kasritme.

Aanvullende tegemoetkoming evenementen

Het budget voor de Aanvullende tegemoetkoming evenementen (ATE) wordt verlaagd met € 125 mln in verband met samenvoeging van deze regeling met de Tijdelijke Regeling Subsidie Evenementen COVID-19 (TRSEC) in de Subsidieregeling Evenementengarantie 2022 (SEG22). Deze samenvoeging heeft betrekking op evenementen in de periode 1 januari tot 1 oktober 2022.

Omzetzerving Limburg

Het budget voor de tegemoetkoming in de omzetzerving ten gevolge van de wateroverlast in Limburg in juli 2021 wordt verhoogd van € 12 mln naar € 24 mln.

NGF-project Oncode-PACT

Dit betreft de toekenning van subsidie door het Nationaal Groeifonds aan het project Oncode-PACT, zoals vermeld in de Kamerbrief Bekostiging investeringsvoorstellen tweede ronde Nationaal Groeifonds van 14 april 2022 (Kamerstuk [35 925-XIX, nr. 12](#)).

Brexit Adjustment Reserve

De EU heeft geld beschikbaar gesteld om organisaties die op een negatieve manier zijn geraakt door de Brexit te ondersteunen door middel van de Brexit Adjustment Reserve (BAR). De mutatie betreft het budget voor de bedrijfslevenregeling in het kader van de BAR. Hiervoor is in 2022 € 188 mln en in 2023 € 62 mln beschikbaar.

Garanties

Garantie Ondernemingsfinanciering - Corona (GO-C)

De kasbuffer van de GO-C is herijkt op basis van de benutting in 2020 en 2021 en het garantiëplafond voor 2022. Als gevolg hiervan is de meerjarenraming van de kasreeks van de GO-C neerwaarts bijgesteld.

Bijdrage aan agentschappen

Bijdrage RVO.nl

Betreft de overheveling van onder meer uitvoeringskosten voor de eerste aanvulling op de bestaande opdracht.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Bijdrage aan TNO

Het budget voor TNO wordt verhoogd met € 10,0 mln in verband met diverse overboekingen van andere departementen voor door TNO uit te voeren projecten.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Internationaal Innoveren

De mutatie betreft een overboeking voor het Fonds onderzoek en wetenschap van OCW naar EZK voor Europese Partnerschappen.

Topsectoren overig

De mutatie betreft een overboeking voor het Fonds onderzoek en wetenschap van OCW naar EZK voor Roadmap infrastructuur toegepast onderzoek. Daarnaast worden de middelen voor het werkbudget topsectoren beschikbaar gesteld.

Ontvangsten

Bedrijfssteun

In 2021 is € 372 mln minder uitgegeven dan geraamd. Uitgaande van een gemiddelde terugbetalingstermijn van 6 jaar, worden in de periode 2022 tot en met 2027 de geraamde ontvangsten met € 62 mln per jaar verlaagd.

Onttrekking reserve BMKB

De begrotingsreserve van de BMKB bestaat uit een begrotingsreserve voor de reguliere BMKB en de BMKB-Corona (BMKB-C). De begrotingsreserve van de BMKB-C is herijkt op basis van de benutting van de regeling in 2020 en 2021 en het garantieplafond voor 2022. Op basis hiervan is er € 10 mln aan de reserve van de BMKB-C onttrokken.

Onttrekking reserve GO

De begrotingsreserve van de GO bestaat uit een begrotingsreserve voor de reguliere GO en de GO-Corona (GO-C). De begrotingsreserve van de GO-C is herijkt op basis van de benutting van de regeling in 2020 en 2021 en het garantieplafond voor 2022. Op basis hiervan is er € 35 mln aan de reserve van de GO-C onttrokken.

Brexit Adjustment Reserve

De EU heeft geld beschikbaar gesteld om organisaties die op een negatieve manier geraakt zijn door Brexit te ondersteunen. Het betreft in totaal € 886 mln waarvan € 485 mln in 2022. EZK is als Management Autoriteit verantwoordelijk voor het beheer en financiële verantwoording van de regeling aan de EU. De ontvangsten van de BAR worden daarom volledig op de EZK-begroting geraamd. Voor de bedrijfslevenregeling van de BAR die EZK uitvoert is in 2022 (€ 188 mln) en 2023 (€ 62 mln) budget beschikbaar. De overige onderdelen van de BAR vallen onder de ministeries LNV en FIN.

Toelichting op de Begrotingsreserves

De begrotingsreserves zijn bedoeld om inkomsten uit premies en uitgaven voor schades, die over de jaren kunnen fluctueren, te verevenen. De reserve dient als buffer voor uitgaven door EZK in geval bedrijven niet aan hun terugbetalingsverplichtingen kunnen voldoen inzake leningen bij financieringsinstellingen waarop EZK een borgstelling heeft afgegeven.

Er zijn begrotingsreserves voor de BMKB (inclusief BMKB-C), de regeling Garantie Ondernemingsfinanciering (GO, inclusief de GO-C), de Groeifaciliteit (GF), de garanties voor nieuwe aanbieders van MKB-financiering en Klein Krediet Corona. De GO, GF en de garanties voor nieuwe aanbieders van MKB-financiering betreffen kostendekkende garanties, waarvan de te realiseren premieontvangsten naar verwachting toereikend zijn voor het afdekken van eventuele verliesdeclaraties. Ultimo begrotingsjaar wordt op basis van de gerealiseerde ontvangsten en uitgaven vastgesteld of een onttrekking of storting dient plaats te vinden.

**Tabel 10 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten (BMKB)
(bedragen x € 1.000)**

Stand 1/1/2022	214.657
+ Geraamde storting	
- Geraamde onttrekking	- 10.000
Stand (raming) per 31/12/2022	204.657

De begrotingsreserve van de BMKB bestaat uit een begrotingsreserve voor de reguliere BMKB en de BMKB-C. De begrotingsreserve van de BMKB-C is herijkt op basis van de benutting van de regeling in 2020 en 2021 en het garantiplafond voor 2022. Op basis hiervan is € 10 mln aan de reserve van de BMKB-C onttrokken. Naar verwachting blijft de begrotingsreserve toereikend om eventuele schades te kunnen opvangen.

**Tabel 11 Begrotingsreserve Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)
(bedragen x € 1.000)**

Stand 1/1/2022	289.636
+ Geraamde storting	
- Geraamde onttrekking	- 35.000
Stand (raming) per 31/12/2022	254.636

De begrotingsreserve van de GO bestaat uit een begrotingsreserve voor de reguliere GO en de GO-C. De begrotingsreserve van de GO-C is herijkt op basis van de benutting van de regeling in 2020 en 2021 en het garantiplafond voor 2022. Op basis hiervan is € 35 mln aan de reserve van de GO-C onttrokken. Naar verwachting blijft de begrotingsreserve toereikend om eventuele schades te kunnen opvangen.

Tabel 12 Begrotingsreserve Groeifaciliteit (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	67.646
+ Geraamde storting	
- Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2022	67.646

Vooralsnog is geen storting in de reserve Groeifaciliteit geraamd. Aan het eind van 2022 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schade-declaraties de storting of onttrekking aan de reserve Groeifaciliteit worden vastgesteld.

Tabel 13 Begrotingsreserve Garantie MKB-financiering (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	20.932
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2022	20.932

Vooralsnog is geen storting in de reserve Garantie MKB-financiering geraamd. Aan het eind van 2022 zal op basis van de gerealiseerde ontvangsten en de schadedeclaraties de storting of onttrekking aan de reserve Garantie MKB-financiering worden vastgesteld.

Tabel 14 Begrotingsreserve Klein Krediet Corona (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	24.702
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 5.000
Stand (raming) per 31/12/2022	19.702

De kasbuffer van de garantieregeling Klein Krediet Corona (KKC) is herijkt op basis van de benutting van de regeling in 2020 en 2021 en het garantie-plafond voor 2022. Als gevolg daarvan wordt € 5 mln onttrokken aan de reserve van de KKC. Naar verwachting blijft de kasbuffer toereikend om eventuele schades te kunnen opvangen.

3.3 Beleidsartikel 3 Toekomstfonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 Toekomstfonds (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	169.513	0	169.513	291.082	460.595	- 5.000	0	0	0
Uitgaven	245.374	0	245.374	147.824	393.198	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)	3.162	0	3.162	1.989	5.151	0	0	0	0
Smart Industry (subsidie)	184		184	609	793				
Haalbaarheidsstudies NWO- TTW			0	19	19				
Thematisch Technology Transfer	2.978		2.978	1.361	4.339				
Leningen	233.474	0	233.474	138.833	372.307	0	0	0	0
Startups / MKB financiering									
<i>Volledig revolverend</i>									
Fund to Fund	27.292		27.292	45.763	73.055				
ROM's	17.000		17.000	1.913	18.913				
Dutch Future Fund	6.000		6.000	4.000	10.000				
Deep Tech Fund	25.000		25.000	10.000	35.000				
Fonds Alternatieve Financiering	10.000		10.000	10.000	20.000				
<i>Deels revolverend</i>									
Innovatiekrediet	56.999		56.999	21.987	78.986				
Risicokapitaal SEED	53.559		53.559	23.134	76.693				
Vroege fase / informal investors	20.514		20.514	11.512	32.026				
Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek									
<i>Met vermogensbehoud</i>									
Fundamenteel en toegepast onderzoek	2.500		2.500	1.069	3.569				
Onco research	2.431		2.431	2.199	4.630				
Smart Industry (leningen)	315		315	57	372				
Thematische Technology Transfer	7.364		7.364	5.699	13.063				
RegMed XB	4.500		4.500	1.500	6.000				
Bijdrage aan agentschappen	8.738	0	8.738	7.002	15.740	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	8.738		8.738	7.002	15.740				
Ontvangsten	75.300	0	75.300	30.700	106.000	0	0	0	0
ROM's	30.000		30.000		30.000				
Fund to Fund	17.900		17.900	29.750	47.650				
DVI II	1.100		1.100	950	2.050				
Innovatiekredieten	16.000		16.000		16.000				
SEED	10.300		10.300		10.300				

Tabel 16 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022(1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	169.513	0	169.513	291.082	460.595	- 5.000	0	0	0
waarvan garantieplichtingen	0		0		0				
waarvan overige verplichtingen	169.513		169.513	291.082	460.595	- 5.000			

Budgetflexibiliteit

Het juridisch verplichte deel van de uitgaven betreft 64%. Van dit percentage is ca. 70% bestemd voor Fund to Fund, de SEED regeling, Innovatiekrediet en de Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's). De budgetflexibele ruimte bestaat voor € 35 mln uit het budget voor Deep Tech Fund, dat in de loop van 2022 verder wordt vormgegeven. Daarnaast is op de SEED-regeling door het revoluerend karakter circa € 41 mln aan extra ruimte ontstaan onder andere door meevallende ontvangsten/lagere uitgaven uit 2021. Er wordt gekeken hoe deze ingezet gaan worden.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 291 mln verhoogd. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Als gevolg van de 100% eindejaarsmarge van het Toekomstfonds wordt de eindejaarsmarge 2021 van € 65,4 mln toegevoegd aan de begroting 2022. Dit betreft onder meer het Innovatiekrediet (€ 31,8 mln), Vroege-fasefinanciering (€ 12,7 mln), RegMed XB (€ 11,5 mln), Seed Capital regeling (€ 24,7 mln) en fundamenteel en toegepast onderzoek (€ 7,3 mln).
- Het niet benutte budget van de regelingen die in 2021 vanwege de coronacrisis zijn opengesteld, wordt toegevoegd aan de begroting van 2022. Het gaat hierbij om Dutch Future Fund (€ 25 mln) en Deep Tech Fund (€ 175 mln).
- Voor het compensatieprogramma Wind in de Zeilen (ROM's) is € 5 mln naar voren gehaald van 2022 naar 2021.

Uitgaven

Leningen

Fund to fund

Er is in totaal € 45,8 mln toegevoegd ten behoeve van DVI en DVI II als gevolg van de eindejaarsmarge 2021 en het verschuiven van de ontvangsten-raming uit 2021 naar 2022 vanwege niet gerealiseerde ontvangsten.

Dutch Future Fund

Voor het Dutch Future Fund is € 4 mln aan de begroting 2022 toegevoegd. Het gaat hierbij om middelen uit het coronasteunpakket die in 2021 niet zijn besteed en doorschuiven naar 2022.

Deep Tech Fund

Voor het Deep Tech Fund is € 10 mln aan de begroting 2022 toegevoegd. Het gaat hierbij om middelen uit het coronasteunpakket die in 2021 niet zijn besteed en doorschuiven naar 2022.

Fonds Alternatieve Financiering

Voor het Fonds Alternatieve Financiering is € 10 mln aan de begroting 2022 toegevoegd. Het gaat hierbij om middelen uit het coronasteunpakket die in 2021 niet zijn besteed en doorschuiven naar 2022.

Innovatiekrediet

Op het budget van het Innovatiekrediet is € 22 mln eindejaarsmarge 2021 toegevoegd. Dit komt voornamelijk door extra ontvangsten van technische projecten.

Seed Capital

Voor de regeling Seed Capital is € 23,2 mln eindejaarsmarge 2021 aan de begroting 2022 toegevoegd.

Vroegefasefinanciering

Voor de regeling Vroegefasefinanciering is € 12 mln eindejaarsmarge 2021 aan de begroting 2022 toegevoegd.

Thematische Technology Transfer

Voor de Thematische Technology Transfer regeling is € 5,7 mln eindejaarsmarge 2021 aan de begroting van 2022 toegevoegd. Dit komt door uitgestelde betalingen aan projecten.

Bijdrage aan RVO

Van de bijdrage aan RVO voor de uitvoering van regelingen is € 6,4 mln eindejaarsmarge 2021 aan de begroting 2022 toegevoegd.

Ontvangsten

Fund to Fund

De ontvangstenramingen voor 2021 van het Dutch Venture Initiative (DVI) van € 29,8 mln en DVI II van € 1 mln zijn doorgeschoven naar 2022, waardoor de ontvangstenraming in 2022 met € 30,8 mln toeneemt.

3.4 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	6.148.822	6.927.150	13.075.972	1.595.993	14.671.965	62.835	101.551	95.766	150.270
Uitgaven	4.160.218	823.005	4.983.223	46.387	5.029.610	279.760	- 88.610	77.974	235.112
Subsidies (regelingen)	3.785.347	797.105	4.582.452	74.269	4.656.721	314.183	- 59.391	111.693	271.761
Missiegedriven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	60.135		60.135	1.145	61.280	5.810	7.025	5.375	3.775
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	42.140		42.140		42.140				
Energie-efficiëntie	2.368		2.368	- 181	2.187				
Green Deals	500		500		500				
Demonstratieregeling Klimaat- en Energie- innovatie (DEI+)	75.963		75.963	24.335	100.298	32.885	8.640	6.546	- 13.547
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	7.075		7.075	- 4.600	2.475				
Projecten Klimaat en Energieakkoord	3.981		3.981	- 1.750	2.231	5.700	5.700	5.700	
SDE	687.400		687.400	- 89.400	598.000	- 57.200	19.200	41.500	37.500
SDE+	2.585.508		2.585.508	66.275	2.651.783	- 192.366	- 105.171	133.300	182.710
SDE++	68.000	8.855	76.855	585.504	662.359	- 197.000	- 86.000	- 173.000	- 31.000
Aardwarmte	17.500		17.500		17.500				
ISDE-regeling	130.000	128.000	258.000	- 1.300	256.700	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300
Compensatie Energie- intensieve bedrijven (ETS)	0		0		0				
Carbon Capture and Storage (CCS)	4.080		4.080	- 1.300	2.780	- 100	- 100	- 100	- 100
Hoge Flux Reactor	6.401		6.401		6.401				
Caribisch Nederland	4.144	2.000	6.144	4.260	10.404				
Overige subsidies	50.000		50.000	21.600	71.600	4.000	1.000	1.000	1.000
Opschalingsinstrument waterstof	4.000		4.000	134.600	138.600	99.600	100.000	100.000	100.000
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	10.519	32.000	42.519	- 40.319	2.200	- 9.096	- 8.385	- 7.328	- 7.277
Subsidie ondersteuning verduurzaming MKB	25.633		25.633	- 1.350	24.283				
IPCEI waterstof	0	3.000	3.000		3.000				
Vulmaatregelen gasopslag	0	623.250	623.250	- 623.250	0	623.250			
Leningen	61.400	0	61.400	0	61.400	0	0	0	0
Lening EBN	61.400		61.400		61.400				
Lening Gasunie			0		0				
Garanties	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verliesdeclaratie aardwarmte	0		0		0				

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletioire begroting (4)	Stand 1° suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Opdrachten	17.753	19.200	36.953	- 100	36.853	3.189	7.077	2.577	377
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	1.986		1.986	- 339	1.647	- 160	- 160	- 160	- 160
SodM onderzoek	2.425		2.425	- 231	2.194				
Uitvoeringsagenda Klimaat	623		623	- 150	473	- 150	- 150	- 150	- 150
Klimaat mondiaal	335		335	555	890	12	12	12	12
Onderzoek en opdrachten	12.384	19.200	31.584	65	31.649	3.487	7.375	2.875	675
Bijdrage aan agentschappen	74.735	6.700	81.435	33.197	114.632	25.664	26.980	26.980	26.250
Bijdrage aan RVO.nl	58.046	6.700	64.746	27.296	92.042	19.035	18.635	18.635	18.635
Bijdrage aan Agentschap Telecom	4.103		4.103		4.103				
Bijdrage aan NEa	7.536		7.536	4.164	11.700	5.614	5.730	5.730	5.000
Bijdrage aan KNMI	1.264		1.264	661	1.925	115	115	115	115
Bijdrage aan NVWA	886		886		886				
Bijdrage aan RIVM	1.600		1.600	- 599	1.001	- 600	1.000	1.000	1.000
Bijdrage aan RWS	1.300		1.300	1.675	2.975	1.500	1.500	1.500	1.500
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	142.417	0	142.417	3.490	145.907	3.000	3.000	3.000	3.000
Doorsluit COVA-heffing	111.000		111.000		111.000				
TNO kerndepartement	29.690		29.690	3.490	33.180	3.000	3.000	3.000	3.000
TNO-SodM	1.727		1.727		1.727				
Bijdrage aan medeoverheden	1.340	0	1.340	0	1.340	0	0	0	0
Uitkoopregeling	1.340		1.340		1.340				
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	10.893	0	10.893	1.307	12.200	57	57	57	57
Bijdrage aan Nuclear Research Group (NRG)	8.259		8.259		8.259				
Internationale contributies	1.624		1.624	426	2.050	57	57	57	57
PBL Rekenmeesterfunctie	1.010		1.010	881	1.891				
Stortingen begrotingsreserve	66.333	0	66.333	- 65.776	557	- 66.333	- 66.333	- 66.333	- 66.333
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	66.333		66.333	- 66.333	0	- 66.333	- 66.333	- 66.333	- 66.333
Storting in begrotingsreserve aardwarmte	0		0	557	557				
Ontvangsten	3.720.277	0	3.720.277	2.191.142	5.911.419	770.000	489.000	454.000	1.154.000
Ontvangsten COVA	111.000		111.000		111.000				
Opbrengst heffing ODE (SDE ++)	2.692.000		2.692.000	214.000	2.906.000	230.000	59.000	84.000	44.000
Ontvangsten zoutwinning	2.511		2.511		2.511				
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	4.186		4.186	1.572.000	1.576.186				
ETS-ontvangsten	900.000		900.000	400.000	1.300.000	540.000	430.000	370.000	1.110.000
Diverse ontvangsten	10.580		10.580	5.142	15.722				
Heffing gasleveringszekerheid	0		0		0				

Tabel 18 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotng 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begrotng 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletore begrotng (4)	Stand 1° suppletore begrotng (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	6.148.822	6.927.150	13.075.972	1.595.993	14.671.965	62.835	101.551	95.766	150.270
waarvan garantieplichtingen	44.200		44.200		44.200				
waarvan overige verplichtingen	6.104.622	6.927.150	13.031.772	1.595.993	14.627.765	62.835	101.551	95.766	150.270

Budgetflexibiliteit

De oorspronkelijke budgetflexibiliteit in de Ontwerpbegroting 2022 was ongeveer 15%, ofwel 85% van het beschikbare kasbudget was al juridisch verplicht. Na de Ontwerpbegroting is via de 6^e Incidentele Suppletore begroting en de 1^e suppletore begroting in totaal ruim € 869,4 mln aan artikel 4 toegevoegd. Hiervan zijn met name de middelen die toegevoegd zijn voor de SDE+ (€ 66,3 mln), de SDE++ (waar de kolenmaatregelen uit gefinancierd worden, € 585,5 mln) en de bijdrage aan RVO.nl (€ 27,3 mln) juridisch verplicht: samen is dit € 679,1 mln. Het restant van het toegevoegde bedrag (€ 190,3 mln) is daarmee nog niet juridisch verplicht. Daar staat tegenover dat naar schatting tot 1 mei 2022 voor ongeveer € 80 mln aan nieuwe verplichtingen zijn aangegaan die ten laste van het kasbudget 2022 komen. Daarmee is per saldo zo'n € 110,3 mln toegevoegd die niet juridisch verplicht is, waardoor het percentage juridisch verplicht met 2% daalt naar circa 83%.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget 2022 wordt per saldo met € 1.596 mln opgehoogd. Dit heeft een groot aantal oorzaken. De belangrijkste ophogingen zijn de volgende:

- € 750 mln is van de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van EZK voor de realisatie van het Waterstoftransportnet ('Hyway27') door GasUnie,
- € 582,6 mln is toegevoegd aan het SDE++-budget 2022, voor het grootste deel ter financiering van de kolenmaatregelen die vanuit het SDE+-budget gefinancierd worden. Deze ophoging is onderdeel van de totale onttrekking en toevoeging aan het SDE++-budget van € 1.572 mln waar in de Startnota van het nieuwe kabinet besloten is het restant is naar de jaren 2026 e.v. geschoven.
- € 50,6 mln is toegevoegd aan het MOOI-budget door bijdragen vanuit de BZK-begroting aan de MOOI-Gebouwde Omgeving (€ 27,2 mln) en de openstelling van de Positive Energy Districts (€ 1 mln), een bijdrage vanuit artikel 2 aan de TSE-Industrie (€ 1,9 mln) en een verplichtingschuif uit 2023 naar 2022 (€ 24,6 mln). Hier tegenover staat een verschuiving naar het DEI+-budget (€ 3,4 mln).
- € 125,4 mln is toegevoegd aan het DEI+-budget door overheveling van bijdragen vanuit artikel 2 van de EZK-begroting aan de DEI+-Industrie (€ 42,6 mln) en vanuit de BZK-begroting aan de DEI+-Aardgasvrije wijken (€ 9 mln). Ook is € 61,7 mln toegevoegd omdat een groot deel van de verplichtingen op basis van de DEI+-openstelling 2021 pas in 2022

- worden aangegaan. € 8,6 mln is uit de jaren 2023 tot en met 2026 naar 2022 geschoven. Tenslotte wordt vanuit het MOOI-budget € 3,4 mln verplichtingenbudget naar het DEI+-budget geschoven.
- € 37,5 mln is toegevoegd aan het budget voor de WarmtelinQ-lening, omdat de lening aan Gasunie niet meer in 2021 is verstrekt, maar dit zal alsnog in 2022 gebeuren.
  - € 70 mln is toegevoegd aan het subsidiebudget voor de WarmtelinQ (onder 'overige subsidies'), omdat de subsidie aan Gasunie pas in 2022 verstrekt zal worden.
  - € 27,3 mln is toegevoegd aan het RVO-uitvoeringsbudget ter financiering van de tekorten ontstaan door de intensievere inzet van RVO op het gebied van de uitvoering van klimaat- en energieregelingen. Zie voor een uitgebreide toelichting bij Uitgaven.
  - Tegenover deze verhogingen staat het verlagen van het budget voor de geplande storting in de reserve duurzame energie en klimaattransitie met € 66,3 mln: deze middelen zijn toegevoegd aan de SDE++-middelen.

Uitgaven

Het uitgavenbudget wordt per saldo met € 46,4 mln opgehoogd.

Subsidies

Demonstratieregeling Klimaat en Energie-Innovatie (DEI+)

Het uitgavenbudget van de DEI+ wordt in totaal met € 24,3 mln opgehoogd. Hiervan heeft € 8,5 mln betrekking op de bijdrage vanuit artikel 2 aan de DEI+-Industrie en € 0,45 mln op de bijdrage vanuit de BZK-begroting aan de openstelling van de DEI+-Aardgasvrije wijken in 2022 (zie ook de toelichting bij de verplichtingen). Daarnaast heeft een kasschuif plaatsgevonden van € 15,4 mln naar 2022 en € 15,7 mln naar 2023 uit de jaren 2025, 2026 en 2027.

SDE

Het voor 2022 en 2023 beschikbare kasbudget wordt met respectievelijk € 89,4 mln en € 57,2 mln verlaagd en doorgeschoven naar de jaren 2024 en verder om de in deze jaren verwachte hogere uitgaven te kunnen financieren.

SDE+

Het beschikbare kasbudget 2022 wordt per saldo met € 66,3 mln verhoogd. Enerzijds vindt er een ophoging plaats door een kasschuif van € 67,8 mln uit 2023 naar 2022 ter financiering van de hogere uitgaven in 2022. Anderzijds wordt het budget juist verlaagd door de overheveling van een bedrag van € 1,8 mln naar het Gemeentefonds als bijdrage aan het gebiedsfonds N33. Naast de genoemde kasschuif worden er ook budgetten van 2023 en 2024 naar 2025 en verder geschoven ter financiering van de SDE+-uitgaven in die jaren. Voor al het flankerend beleid rond de aanleg van windparken op zee (locatieonderzoeken, wind op zee ecologisch programma, beheerskosten RWS) wordt in de periode 2023-2030 bijna € 260 mln vanuit de voor het Klimaatfonds beschikbare middelen toegevoegd aan het SDE+-budget.

SDE++

Aan het SDE++-budget 2022 wordt per saldo € 585,5 mln toegevoegd, met name ter financiering van de kolenmaatregelen in 2022. Het grootste deel hiervan (€ 532 mln) is afkomstig van de totale onttrekking en toevoeging aan het SDE++-budget van € 1.572 mln waartoe in de Startnota van het nieuwe kabinet besloten is: de overige € 1.040 mln is naar de jaren 2026 e.v. geschoven. Het overige deel van de ophoging heeft betrekking op het

budget voor de geplande storting in de reserve duurzame energie en klimaattransitie: dit budget wordt niet in de reserve gestort, maar toegevoegd aan het SDE++-budget. Zie ook bij Storting/onttrekking begrotingsreserves.

Opschalingsinstrument waterstof

€ 134,6 mln is van de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van EZK voor de kasuitgaven in 2022 voor het Waterstoftransportnet ('Hyway27').

Subsidierегeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)

Van het voor de SCE beschikbare kasbudget 2022 wordt € 40,3 mln naar latere jaren geschoven, omdat de SCE een lange uitfinancieringstermijn kent en de kasuitgaven voor deze regeling vooral in deze jaren zullen plaatsvinden.

Overige subsidies

Omdat de subsidie aan Gasunie voor de investering in het warmtetransportnetwerk tussen Rotterdam en Den Haag (WarmtelinQ) niet meer in 2021 verstrekt kon worden, wordt € 20 mln die hiervoor in 2021 was gereserveerd maar niet is uitbetaald, toegevoegd aan het kasbudget 2022. Ook wordt € 1,6 mln toegevoegd aan het budget voor het Expertisecentrum Warmte.

Vulmaatregelen gasopslag

Omdat voor de vulmaatregelen gasopslag Bergermeer gewerkt zal worden met betaling achteraf, wordt het volledige kasbudget (€ 623,25 mln) van 2022 naar 2023 geschoven. Deze kasschuif geldt voor zowel het gedeelte van de gasopslag dat door marktpartijen gevuld wordt als voor het gedeelte dat door EBN gevuld wordt.

Bijdrage aan agentschappen

Bijdrage aan RVO.nl

Aan het uitvoeringsbudget van RVO.nl wordt in totaal € 27,3 mln toegevoegd. Er wordt € 6,2 mln toegevoegd voor de uitvoeringskosten van de beleidsmiddelen die het Ministerie van BZK overhevelt voor de regelingen MOOI-Gebouwde Omgeving en DEI+-Aardgasvrije wijken en voor het Expertisecentrum Warmte. Vanuit beleidsartikel 2 wordt € 2,5 mln beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van de DEI+-Industrie en de TSE-Industrie. Voor de uitvoeringskosten in 2021 heeft RVO € 3,3 mln te veel aan voorschot ontvangen: dit bedrag wordt ingezet om de tekorten op de uitvoeringskosten in 2022 te financieren. € 5 mln is afkomstig van de onttrekking van in totaal € 1.572 mln waartoe in de Startnota van het nieuwe kabinet is besloten (zie ook bij Ontvangsten) en wordt structureel aan het RVO-budget toegevoegd. Vanuit de middelen die voor het Klimaatfonds beschikbaar zijn wordt eveneens in 2022 € 5 mln aan het RVO-budget toegevoegd: vanaf 2023 is dit structureel € 10 mln. Tenslotte wordt in 2022 € 5,3 mln uit de beschikbare subsidiemiddelen overgeheveld ter dekking van de hogere uitvoeringskosten van verschillende subsidieregelingen, zoals de SDE++, de ISDE, de MOOI/TSE, het opschalingsinstrument waterstof, de Subsidierегeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) en de Subsidierегeling Verduurzaming MKB (SVM). Ook in de jaren 2023 e.v. wordt structureel uit de in die jaren beschikbare subsidiemiddelen budget toegevoegd aan het RVO-budget.

Storting/onttrekking begrotingsreserves

Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie

De geplande meerjarige terugstorting van de tijdelijke onttrekking aan de reserve duurzame energie en klimaattransitie die tussen 2015-2020 heeft plaatsgevonden (€ 66,3 mln per jaar) wordt vervangen door een toevoeging aan het SDE++-budget. De storting wordt daarom in de jaren 2022 tot en met 2026 jaarlijks met € 66,3 mln verlaagd, het gehele budget wordt toegevoegd aan het SDE++-budget.

Ontvangsten

Opbrengst heffing ODE

In recente jaren werden er meer ODE-ontvangsten gerealiseerd dan er als ontvangsten in de EZK-begroting is opgenomen, omdat de verhoging van de belastingvermindering alleen ten laste van de Energiebelasting (EB) is gebracht en niet (ook) ten laste van de ODE. Daarom worden de huidige (netto) ontvangsten met € 214 mln opgehoogd naar de daadwerkelijk verwachte (bruto) ontvangsten.

Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie

In de Startnota van het nieuwe kabinet is opgenomen dat de reserve duurzame energie en klimaattransitie deels «leeggeboekt» zou worden, dat wil zeggen dat een deel € 1.572 mln van het in de reserve beschikbare saldo in 2022 aan de reserve wordt onttrokken en toegevoegd aan het SDE++-budget. Zie ook de toelichting op de reserves.

ETS-ontvangsten

Door de gestegen prijzen voor emissierechten wordt de raming van de ETS-ontvangsten met € 400 mln opgehoogd.

Diverse ontvangsten

In 2022 wordt circa € 5,1 mln aan extra ontvangsten verwacht, deels door terugbetaling door RVO.nl van te veel ontvangen voorschotten op de uitvoeringskosten in 2021 (€ 3,3 mln), deels door storting door de NEa van boeteinkomsten die in 2021 ontvangen zijn.

Toelichting op de Begrotingsreserves

Tabel 19 Begrotingsreserve Duurzame energie (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	3.979.230
+ Storting	
- Onttrekking	- 1.572.000
Stand per 31/12/2022	2.407.230

De begrotingsreserve voor duurzame energie is bestemd voor onbesteed gebleven middelen als gevolg van vertraging bij of het niet doorgaan van projecten waaraan subsidie is toegekend op basis van de MEP, de SDE, de SDE+, de SDE++, de HER of de ISDE. Via de reserve blijven deze middelen ook in de toekomst beschikbaar voor het stimuleren van hernieuwbare energieproductie of CO₂-reductie. Bij de Startnota van het huidige kabinet is besloten € 1.572 mln aan de reserve te onttrekken en toe te voegen aan het meerjarig voor de SDE++ beschikbare budget. Gelet op de sterk gestegen energieprijzen is de verwachting dat in 2022 een aanzienlijke storting in de reserve zal plaatsvinden. In de Ontwerpbegroting 2023 zal hiervan een eerste inschatting worden gemaakt.

Tabel 20 Begrotingsreserve Aardwarmte (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	18.056
+ Storting	557
- Onttrekking	
Stand per 31/12/2022	18.613

De begrotingsreserve voor de garantieregeling Aardwarmte is bedoeld om het budget voor het mogelijk uitbetalen van verliesdeclaraties meerjarig in te kunnen zetten en een eventuele mismatch in de tijd tussen inkomsten (premies) en uitgaven (verliesdeclaraties) op te vangen. Om gebruik te kunnen maken van de garantieregeling Aardwarmte betalen marktpartijen een kostendeekkende premie aan de uitvoerder van de regeling (RVO.nl) die wordt gestort in de begrotingsreserve. De uit te betalen verliesdeclaraties worden onttrokken aan de reserve.

Tabel 21 Begrotingsreserve aan NRG verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	6.600
+ Storting	
- Onttrekking	
Stand per 31/12/2022	6.600

De middelen in de begrotingsreserve risicopremie ECN/NRG zullen worden aangesproken als ECN – al dan niet tijdelijk – (gedeeltelijk) niet kan voldoen aan de terugbetalingsverplichtingen volgens de afgesloten leningsovereenkomst.

3.5 Beleidsartikel 5 Een veilig Groningen met perspectief

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 22 Budgettaire gevolgen van beleid art. 5 Een veilig Groningen met perspectief (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	945.961	80.500	1.026.461	8.460.847	9.487.308	2.299.815	1.658.896	929.404	631.032
Uitgaven	947.011	80.500	1.027.511	8.463.047	9.490.558	2.302.015	1.661.096	931.604	631.032
Subsidies (regelingen)	0	75.000	75.000	687.428	762.428	282.499	143.550	98.550	8.000
Verduurzamingsopgave uit aardgasbaten	0	75.000	75.000	32.000	107.000	73.000	13.000	8.000	8.000
Geestelijke bijstand/overige	0		0	550	550	550	550	550	
Duurzaam herstel	0		0	10.000	10.000	125.000	125.000	90.000	
Woonbedrijf	0		0	3.028	3.028	1.949			
Diverse subsidies versterken	0		0	9.050	9.050				
Bestuursakkoord	0		0	632.800	632.800	82.000	5.000		
Inkomensoverdrachten	0	0	0	1.544	1.544	0	0	0	0
Tegemoetkoming aan huurders				1.544	1.544				
(Schade)vergoeding	698.750	5.500	704.250	- 6.250	698.000	147.426	221.092	299.404	206.800
Schadevergoedingen	500.000		500.000	- 24.000	476.000	64.926	211.092	289.404	206.800
Vergoeding waardedaling Groningen	116.000		116.000	- 16.000	100.000	10.000			
Vergoeding immateriële schade Groningen	75.000		75.000	0	75.000	60.000			
Bijdrage Commissie Bijzondere Situaties	1.500		1.500	0	1.500				
Herbeoordeling waardedaling	0		0	25.000	25.000				
Vastgelopen dossiers	6.250		6.250	8.750	15.000	12.500	10.000	10.000	
Vergoeding zelf aangebrachte voorzieningen	0	5.500	5.500		5.500				
Opdrachten	2.380	0	2.380	7.519.658	7.522.038	1.972.510	1.350.202	603.144	594.962
Werkbudget	2.380		2.380	13.070	15.450	14000	13000	9775	6500
Versterkingsoperatie	0		0	460.176	460.176	720.098	706.290	567.457	578.462
Bestuursakkoord	0		0	22.500	22.500	22.500	20.000	20.000	10.000
Versterken industrie	0		0	982	982	982	982	982	
Nieuwbouwing	0		0	4.930	4.930	4.930	4.930	4.930	
Vergoeding Norg akkoord	0		0	7.018.000	7.018.000	1.210.000	605.000		
Vermogensverschaffing/-onttrekking	0	0	0	0	0	- 397.264	- 387.880	- 317.930	- 317.530
Kapitaalinjectie EBN	0		0		0	- 397.264	- 387.880	- 317.930	- 317.530
Bijdrage aan agentschappen	239.631	0	239.631	- 2.450	237.181	98.024	138.257	135.206	71.500
Bijdrage RVO.nl	237.631		237.631	- 2.450	235.181	98.024	138.257	135.206	71.500
Bijdrage aan Instituut Mijnbouwschade Groningen	2.000		2.000		2.000				

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	1.050	0	1.050	500	1.550	350	350	350	0
TNO publieke SDRA	1.050		1.050	500	1.550	350	350	350	
Bijdrage aan medeoverheden	2.200	0	2.200	258.117	260.317	192.470	190.025	107.880	62.300
Versterken	2.200		2.200	0	2.200				
Nationaal Programma Groningen	0		0	105.000	105.000	65.000	64.000	63.000	61.000
Compensatie gemeenten en provincie	0		0	15.195	15.195	11.595	7.440		
Bestuursakkoord	0		0	135.922	135.922	112.475	116.185	42.480	
Integrale programma's Bestuursakkoord	0		0	2.000	2.000	3.400	2.400	2.400	1.300
Bijdrage aan (internationale) organisaties	3.000	0	3.000	4.500	7.500	6.000	5.500	5.000	5.000
Organisatie- en programmabudget ACVG	3.000		3.000		3.000				
Bijdrage Commissie Bijzondere Situaties	0		0	1.500	1.500	3.000	3.000	3.000	3.000
Raad voor Rechtspraak	0		0	3.000	3.000	3.000	2.500	2.000	2.000
Ontvangsten	1.034.281	0	1.034.281	6.518.735	7.553.016	4.618.857	2.424.727	1.211.321	893.756
Schadevergoedingen	490.625		490.625	297.819	788.444	42.053	173.695	268.971	226.596
Uitvoeringskosten Schade	226.356		226.356	216.947	443.303	67.109	115.520	122.593	79.418
Dividenduitkering EBN	0		0	2.800.000	2.800.000	2.650.000	1.200.000	200.000	
Dividenduitkering GasTerra	4.000		4.000	0	4.000				
Mijnbouwwet	55.000		55.000	2.141.500	2.196.500	1.219.500	263.000	65.000	65.000
Vergoeding waardedaling Groningen	190.750		190.750	358.262	549.012	3.500	2.500		
Vergoeding immateriële schade Groningen	65.000		65.000	- 8.244	56.756	45.000	15.000		
Ontvangsten publieke SDRA	1.050		1.050	859	1.909	350	350	350	
Versterken	1.500		1.500	151	1.651	- 70	- 70	- 70	
Diverse ontvangsten	0		0	990	990				
Ontvangsten NAM Versterkingskosten NCG	0		0	680.521	680.521	561.485	624.802	524.547	497.742
Ontvangsten Nationaal Programma Groningen (NAM)	0		0	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Ontvangsten Nieuwbouwregeling	0		0	4.930	4.930	4.930	4.930	4.930	

Tabel 23 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbe- grotting 2022 (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB's (2)	Vastge- stelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	945.961	80.500	1.026.461	8.460.847	9.487.308	2.299.815	1.658.896	929.404	631.032
waarvan garantieplichtingen	0		0		0				
waarvan overige verplichtingen	945.961	80.500	1.026.461	8.460.847	9.487.308	2.299.815	1.658.896	929.404	631.032

Budgetflexibiliteit

Na overheveling van de BZK-middelen is van het totale uitgavenbudget in 2022 op artikel 5 bijna 100% juridisch verplicht. Dit is het geval omdat de meeste uitgaven op artikel 5 een verplichting zijn op basis van wettelijke en ministeriële regelingen. Daarbij is eveneens de grootste uitgavenpost in 2022 (Norg akkoord) juridisch verplicht.

Toelichting

Bij het aantreden van het kabinet is besloten om de uitgaven en ontvangsten voor de schadeafhandeling en versterkingsoperatie in Groningen onder te brengen op één begroting. De middelen die voor de versterkingsoperatie op de BZK-begroting stonden zijn overgeheveld naar de EZK-begroting.

Tabel 24 maakt inzichtelijk welk deel van de uitgavenmutaties van de eerste suppletoire begroting samenhangen met de hervorkaveling van budget van BZK naar EZK. Tabel 25 maakt dit inzichtelijk voor de ontvangstenmutaties. Het 'hervorkaveling budget' van tabel 24 bevat eveneens de € 250 mln voor de woningverbeteringssubsidie in 2022. De vastgestelde begroting betreft de stand ontwerpbegroting EZK 2022 inclusief de mutaties van de zesde incidentele suppletoire begroting 2022 en de Nota van Wijziging hierop. Van de overige mutaties eerste suppletoire begroting wordt een aanzienlijk bedrag verklaard door de vergoeding Norg akkoord, zowel voor wat betreft de uitgaven- als de ontvangstenmutaties.

Tabel 24 Uitsplitsing uitgavenmutaties eerste suppletoire begroting hervorkaveling BZK en overige mutaties (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Vastgestelde begroting 2022 na ISB's (uitgaven)	1.027.511	796.700	647.416	397.616	392.466
Hervorkaveling budget Groningen van BZK naar EZK	1.520.608	831.919	778.271	760.737	758.580
Overige mutaties 1 ^o suppletoire	6.942.439	1.470.096	882.825	170.867	- 127.548
Stand 1° suppletoire begroting 2022	9.490.558	3.098.715	2.308.512	1.329.220	1.023.498

Tabel 25 Uitsplitsing ontvangstenmutaties eerste suppletoire begroting hervorkaveling BZK en overige mutaties (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Vastgestelde begroting 2022 na ISB's (ontvangsten)	1.034.281	550.958	318.575	154.093	103.075
Hervorkaveling budget Groningen van BZK naar EZK	490.000	661.000	661.000	661.000	661.000
Overige mutaties 1 ^o suppletoire	6.028.735	3.957.857	1.763.727	550.321	232.756
Stand 1° suppletoire begroting 2022	7.553.016	5.169.815	2.743.302	1.365.414	996.831

Verplichtingen

Voor een toelichting op de verplichtingen wordt verwezen naar de toelichting op de uitgaven.

Uitgaven

Subsidies

Verduurzamingsopgave uit aardgasbaten

Recentelijk is de tijdelijke verlenging van de waardevermeerderingsregeling aangekondigd (Kamerstuk [33 529, nr. 1003](#)). Bij de VJN worden middelen overgeheveld voor de aangepaste voortzetting van de regeling na 1 oktober. In tegenstelling tot de naam van het instrument wordt dit niet gedekt uit aardgasbaten, maar uit bestaande (risico)reserveringen voor Groningen op de aanvullende post van het Ministerie van Financiën.

Duurzaam herstel

Op basis van een amendement op de Tijdelijke wet Groningen (onderdeel versterken) krijgt het IMG de taak om schade duurzaam te herstellen. Medio 2022 wordt meer duidelijkheid verwacht hoe het IMG invulling geeft aan de uitvoering van deze taak en het daarvoor benodigde budget. Hiervoor wordt nu € 350 mln gereserveerd. Dit jaar is er enkel sprake van aanloopkosten (€ 10 mln).

Bestuursakkoord

Middelen voor het bestuursakkoord worden overgeboekt vanuit het Ministerie van BZK (totaal circa € 610 mln), waaronder € 250 mln voor de woningverbeteringssubsidie. Ook worden middelen voor het bestuursakkoord opgevraagd die op de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën staan (totaal circa € 104 mln). Tot slot vallen hier ook de extra impassingskosten onder die een waterbedrijf moet maken door het verplaatsen van een woonwijk (€ 5 mln).

Schade (vergoedingen)

Schadevergoedingen

De ramingen voor schade worden ieder jaar geactualiseerd. Naar aanleiding daarvan wordt het in de EZK-begroting opgenomen bedrag voor de fysieke schadebetalingen bijgesteld. Ook worden middelen toegevoegd voor de kosten voor bijstand bij bezwaar en beroep (o.b.v. novelle versterken).

Vergoeding waardedaling Groningen

De raming voor schade wordt ieder jaar geactualiseerd. Naar aanleiding daarvan wordt het in de EZK-begroting opgenomen bedrag voor de vergoedingen voor waardedaling bijgesteld.

Vergoeding immateriële schade Groningen

De ramingen voor schade worden ieder jaar geactualiseerd. Naar aanleiding daarvan wordt het in de EZK-begroting opgenomen bedrag voor de immateriële schadebetalingen bijgesteld.

Herbeoordeling waardedaling

Vanuit de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën wordt € 25 mln opgevraagd voor de tegemoetkoming voor bewoners die een lagere schadevergoeding voor waardedaling hebben ontvangen van de NAM, dan nu zou worden toegekend door IMG.

Opdrachten

Werkbudget

Vanuit het Ministerie van BZK worden middelen overgeboekt voor het werk- en onderzoeksbudget. Ook worden middelen opgevraagd vanuit de Aanvullende Post bij het Ministerie van FIN.

Versterkingsoperatie

Vanuit het Ministerie van BZK worden middelen overgeboekt voor de versterkingsoperatie. Ook wordt de raming van deze versterkingsoperatie geactualiseerd. Tot slot worden middelen overgeboekt vanuit de Aanvullende Post van het Ministerie van FIN (ca. € 34 mln over 2022 en 2023).

Bestuursakkoord

De knelpuntenpot van het NCG wordt overgeboekt vanuit het Ministerie van BZK. Ook worden middelen toegevoegd vanuit de Aanvullende Post van het Ministerie van Financiën.

Vergoeding Norg akkoord

Conform de afspraken in het Norg akkoord betaalt de Staat een vergoeding aan NAM. De berekeningswijze van de vergoeding is vastgesteld in arbitrage, de hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de gasprijs. Over de vergoeding moet btw worden betaald (Kamerstuk [33 529, nr. 997](#)).

Vermogensverschaffing/-onttrekking

Kapitaalinjectie EBN

Door de hogere gasbaten is de financiële positie van EBN verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Daarom wordt de vorig jaar geraamde kapitaalstorting naar beneden bijgesteld.

Bijdrage aan agentschappen

Bijdrage aan RVO.nl

RVO levert het personeel en de ondersteuning voor het IMG. De ramingen voor schade worden ieder jaar geactualiseerd. Naar aanleiding daarvan wordt ook het in de EZK-begroting opgenomen bedrag voor de uitvoeringskosten van het IMG bijgesteld.

Bijdrage aan medeoverheden

Nationaal Programma Groningen

Middelen voor het Nationaal Programma Groningen (NPG) worden overgeboekt vanuit het Ministerie van BZK (totaal ca. € 125 mln). Ook worden middelen toegevoegd vanuit de Aanvullende Post van het Ministerie van FIN (totaal ca. € 233 mln).

Compensatie gemeenten en provincies

Middelen voor compensatie aan gemeenten en provincies worden overgeboekt vanuit het Ministerie van BZK.

Bestuursakkoord

Vanuit het Ministerie van BZK en de Aanvullende Post bij het Ministerie van BZK worden middelen overgeboekt voor het gebiedsfonds deelclustering (blok B van de bestuurlijke afspraken, totaal ca. € 248 mln) en het gebiedsfonds (blok D van de bestuurlijke afspraken, totaal ca. € 160 mln).

Ontvangsten

Schadevergoedingen

De uitgaven voor de schadeafhandeling worden via een heffing bij NAM in rekening gebracht. Als gevolg van de bijstelling van de uitgaven voor fysieke schade worden ook de ontvangsten van NAM bijgesteld. Daarnaast is in 2021 ook een deel van de ontvangsten van de NAM die samenhangen met de uitgaven voor fysieke schade uitgesteld. De ontvangsten die worden verwacht in 2022 worden nu geboekt op de EZK-begroting.

Uitvoeringskosten schade

De uitgaven voor uitvoeringskosten van de schadeafhandeling worden via een heffing bij NAM in rekening gebracht. Als gevolg van de bijstelling van de uitgaven worden ook de ontvangsten van NAM bijgesteld. Daarnaast is in 2021 ook een deel van de ontvangsten van de NAM die samenhangen met de uitgaven voor fysieke schade uitgesteld. De ontvangsten die worden verwacht in 2022 worden nu geboekt op de EZK-begroting.

Dividenduitkering EBN

Vanwege hogere opbrengsten uit de gaswinning en de vergoeding uit het Norg akkoord kan EBN dividend uitkeren.

Mijnbouwwet

Vanwege hogere opbrengsten uit de gaswinning en de vergoeding uit het Norg akkoord zijn er extra opbrengsten onder de Mijnbouwwet.

Vergoeding waardedaling Groningen

De uitgaven voor de vergoeding voor waardedaling worden via een heffing bij NAM in rekening gebracht. Als gevolg van de bijstelling van de uitgaven worden ook de ontvangsten van NAM bijgesteld. Daarnaast is in 2021 ook een deel van de ontvangsten van de NAM die samenhangen met de uitgaven voor waardedaling uitgesteld. De ontvangsten die worden verwacht in 2022 worden nu geboekt op de EZK-begroting.

Vergoeding immateriële schade

De uitgaven voor de schadeafhandeling worden via een heffing bij NAM in rekening gebracht. Als gevolg van de bijstelling van de uitgaven voor immateriële schade worden ook de ontvangsten van NAM bijgesteld. Daarnaast is in 2021 ook een deel van de ontvangsten van de NAM die samenhangen met de uitgaven voor immateriële schade uitgesteld. De ontvangsten die worden verwacht in 2022 worden nu geboekt op de EZK-begroting.

Ontvangsten NAM versterkingskosten NCG

Naast de uitgaven worden ook de ontvangsten van de versterkingsoperatie overgeboekt vanuit het Ministerie van BZK. Als gevolg van de bijstelling van de uitgaven voor deze versterkingsoperatie worden ook de ontvangsten van NAM bijgesteld. Daarnaast is in 2021 ook een deel van de ontvangsten van de NAM die samenhangen met de uitgaven voor de versterkingsoperatie uitgesteld. De ontvangsten die worden verwacht in 2022 worden nu geboekt op de EZK-begroting.

Ontvangsten Nationaal Programma Groningen (NAM)

De ontvangsten die samenhangen met het NPG worden overgeboekt vanuit het Ministerie van BZK.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 40 Apparaat Kerndepartement

Tabel 26 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting 2022(1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB's (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° suppletoire begroting (4)	Stand 1° suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	302.285	100	302.385	209.098	511.483	185.981	184.430	171.816	153.156
Uitgaven	302.285	100	302.385	209.098	511.483	185.981	184.430	171.816	153.156
<i>Personele uitgaven</i>									
eigen personeel	192.163		192.163	11.230	203.393	10.695	10.494	8.997	3.949
inhuur externen	10.048		10.048	2.599	12.647	570			
overige personele uitgaven	8.164		8.164	- 1.186	6.978	- 1.164	- 1.092	- 1.060	- 1.055
<i>Materiële uitgaven</i>									
ICT	18.829		18.829	7.207	26.036	3.898	3.843	4.570	6.000
bijdrage aan SSO's	13.382		13.382		13.382				
DICTU	20.200		20.200		20.200				
overige materiële uitgaven	39.499	100	39.599	189.248	228.847	171.982	171.185	159.309	144.262
Ontvangsten	25.294	0	25.294	154.178	179.472	112.254	108.298	102.698	94.033
ACM	17.902		17.902		17.902				
SoDM	3.150		3.150		3.150				
CPB	1.643		1.643		1.643				
kerndepartement	2.599		2.599	23.303	25.902				
NCG				130.875	130.875	112.254	108.298	102.698	94.033

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

Er is € 12,6 mln toegevoegd aan de personeelsbudgetten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Deze toevoeging aan budgetten komt onder andere door de verhoging van het personeelsbudget voor beleidsdirecties (€ 2,4 mln), het langer actief houden van de Corona-unit (€ 0,9 mln). Tevens is er budget toegevoegd aan de personele budgetten van directie communicatie (€ 0,7 mln), Bureau Bestuursraad (€ 0,6 mln) en directie Europese en Internationale zaken (€ 0,6 mln).

Materiële uitgaven

Er is € 196 mln toegevoegd aan de materiële budgetten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Deze toevoeging van budgetten komt voornamelijk door 'door te verdelen' uitvoeringsbudgetten (€ 182 mln) vanuit onder andere het klimaatfonds, Groningendossier en herverveling van het Nationaal Coördinator Groningen (NCG) vanuit BZK. Tevens zijn er naar aanleiding van de kabinetsreactie Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK), middelen beschikbaar gesteld voor het op orde brengen van de informatiehuishouding (€ 9,1 mln).

Ontvangsten

Aan de ontvangst budgetten van het kerndepartement is € 154 mln toegevoegd. Deze toevoeging van budgetten is met name veroorzaakt doordat het Nationaal Coördinator Groningen (NCG) als nieuw onderdeel is toegevoegd (€ 131 mln). Verder komt de verhoging van de ontvangsten door de verplichte afrotingen van het eigen vermogen van DICTU (€ 15,6 mln), RVO (€ 6,6 mln) en NEa (€ 1 mln).

4.2 Artikel 41 Nog onverdeeld

Tabel 27 Nog onverdeeld (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB's (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	0	0	0	82.460	82.460	78.622	76.321	71.152	69.983
Uitgaven	0	0	0	82.460	82.460	78.622	76.321	71.152	69.983
<i>Loonbijstelling</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>28.660</i>	<i>28.660</i>	<i>28.443</i>	<i>27.791</i>	<i>27.373</i>	<i>27.217</i>
programma				28.660	28.660	28.443	27.791	27.373	27.217
apparaat									
<i>Prijsbijstelling</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>53.800</i>	<i>53.800</i>	<i>50.179</i>	<i>48.530</i>	<i>43.779</i>	<i>42.766</i>
programma				53.800	53.800	50.179	48.530	43.779	42.766
apparaat									
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Loon- en prijsbijstelling

Bij Voorjaarsnota 2022 is de loon- en prijsbijstellingstranche 2022 uitgedeeld. De loonbijstelling betreft de vergoeding voor de stijging van de contractloonontwikkeling en de stijging van de sociale lasten voor de overheidswerkgever. De prijsbijstelling betreft de verwerking van de stijging van de diverse prijsindexen. De loon- en prijsbijstellingstranche 2022 zal bij de eerst volgende begrotingsronde uitgedeeld worden aan de relevante loon- en prijsgevoelige onderdelen.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap Telecom (AT)

Tabel 28 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap AT Eerste suppletoire begroting 2022 (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet	63.706	9.750	73.456
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	34.299	8.702	43.001
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	4.579	1.048	5.627
<i>waarvan omzet derden</i>	24.828	0	24.828
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	63.706	9.750	73.456
Lasten			
Apparaatskosten	59.931	9.750	69.681
Personele kosten	38.022	6.229	44.251
<i>waarvan eigen personeel</i>	28.973	5.108	34.080
<i>waarvan inhuur externen</i>	6.567	1.121	7.688
<i>waarvan overige personele kosten</i>	2.483	0	2.483
Materiële kosten	21.909	3.522	25.430
<i>waarvan apparaat ICT</i>	0	0	0
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	13.273	0	13.273
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	8.636	3.522	12.157
Rentelasten	100	0	100
Afschrijvingskosten	3.600	0	3.600
Materieel	2.000	0	2.000
<i>waarvan apparaat ICT</i>	0	0	0
<i>waarvan overige materiele afschrijvingskosten</i>	2.000	0	2.000
Immaterieel	1.600	0	1.600
Overige lasten	75	0	75
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	75	0	75
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0
Totaal lasten	63.706	9.750	73.456
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	0	0	0
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting op de baten

Omzet moederdepartement

In maart 2022 zijn de uitvoeringsofferte en toezichtofferte goedgekeurd. De offertes omvatten een hogere omzet dan begroot. Dat komt vanwege beoogde intensiveringen op bestaande taken. Dit houdt in dat er € 8,7 mln extra omzet is vastgesteld. Dit bestaat uit: € 0,5 mln Vergunningvrij, € 0,7 mln Artificial Intelligence, € 55.000 beveiliging Repressief, € 36.000 Toezicht ruimtevaart, € 1,1 mln beleidsondersteuning uitvoering, € 82.000 uitvoering ruimtevaart, € 0,3 mln Dynamisch Spectrum Management & Sharing, € 1,2 mln Veilingprojecten en € 4 mln voor Afbouw Salderingsregeling.

Omzet overige departementen

In 2022 is de offerte (voorbereiding) Wet Digitale Overheid goedgekeurd met BZK als opdrachtgever. De totale omzet bedraagt € 1 mln.

Toelichting op de lasten

Personele kosten

De totale personele kosten zijn conform offertes en liggen in lijn met de opbouw zoals bekend vanuit de begroting. De totale personele kosten bestaan uit ambtelijk personeel (82%) en extern personeel (18%), eveneens conform begroting 2022.

Materiële kosten

De materiële kosten zijn één op één afgeleid van de offerte en de beoogde materiële lasten benodigd om de taak ten uitvoer te brengen.

Tabel 29 Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2022 + depositorekeningen	10.639	3.319	13.958
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	63.706	9.750	73.456
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 60.106	- 9.750	- 69.857
2. Totaal operationele kasstroom	3.600	0	3.600
Totaal investeringen (-/-)	- 5.750	0	- 5.750
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 5.750	0	- 5.750
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 4.101	0	- 4.101
Beroep op leenfaciliteit (+)	5.750	0	5.750
4. Totaal financieringskasstroom	1.649	0	1.649
5. Rekening-courant RHB 31 december 2022 (=1+2+3+4)	10.137	3.319	13.457

Toelichting op het kasstroomoverzicht

De suppletoire begroting heeft geen effect op het saldo van het kasstroomoverzicht. De mutaties bevinden zich binnen de operationele kasstroom met een saldo van nul.

5.2 Dienst ICT Uitvoering (DICTU)

Tabel 30 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap DICTU Eerste suppletioire begroting 2022 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletioire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet	320.162	34.137	354.300
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	<i>212.582</i>	<i>24.168</i>	<i>236.750</i>
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	<i>105.725</i>	<i>9.969</i>	<i>115.695</i>
<i>waarvan omzet derden</i>	<i>1.855</i>	<i>0</i>	<i>1.855</i>
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	320.162	34.137	354.300
Lasten			
Apparaatskosten	296.507	35.787	332.295
Personele kosten	193.450	35.787	229.237
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>89.900</i>	<i>6.404</i>	<i>96.304</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>99.600</i>	<i>29.383</i>	<i>128.983</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>3.950</i>	<i>0</i>	<i>3.950</i>
Materiële kosten	103.057	0	103.057
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>29.494</i>	<i>0</i>	<i>29.494</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>21.100</i>	<i>0</i>	<i>21.100</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>52.463</i>	<i>0</i>	<i>52.463</i>
Rentelasten	5	0	5
Afschrijvingskosten	23.150	- 1.650	21.500
Materieel	12.000	3.000	15.000
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>12.000</i>	<i>3.000</i>	<i>15.000</i>
<i>waarvan overige materiele afschrijvingskosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Immaterieel	11.150	- 4.650	6.500
Overige lasten	500	0	500
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>500</i>	<i>0</i>	<i>500</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	320.162	34.137	354.300
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	0	0	0
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting op de baten

In de ontwerpbegroting 2022 werd er van uit gegaan dat de hogere omzet in 2021 incidenteel van aard was. Inmiddels is duidelijk dat deze stijging structureel van aard is en vraag naar ICT diensten van DICTU blijft toenemen. De stijging van de omzet moederdepartement van 24,2 mln komt voort uit groeiende vraag naar werkplekdiensten door Corona gerelateerde groei bij afnemers en meer ontwikkelopdrachten (o.a. door rijksdigitalisering en overheid op orde). In de ontwerpbegroting 2022 werd een daling

verwacht van de omzet als gevolg van de implementatie van de bedrijfsstrategie. Het outsourcen van ontwikkeltrajecten van Rijkszaak is ingezet, maar de sterk stijgende vraag naar dienstverlening maakt dat deze daling niet zichtbaar is.

De stijging bij de omzet bij overige departementen met 10 mln wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijgende vraag naar het product Applicatiediensten bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Toelichting op de lasten

Om aan de gestegen vraag naar ICT-dienstverlening te kunnen voldoen nemen de personele kosten toe met € 35,8 mln ten opzichte van de ontwerp-begroting. Door de toename van de opdrachtenportefeuille door nieuwe opdrachten met specifieke ICT-expertise vangt DICTU de benodigde extra capaciteit in eerste instantie op door de benodigde ICT expertise extern in te huren (€ 29,4 mln). Voor de toekomst wordt gekeken naar het in de markt zetten van aanbestedingen die de reguliere beheer- en ontwikkeltaken kunnen opvangen als een belangrijke maatregel om de externe inhuur te beperken.

Tabel 31 Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2022 + depositorekeningen	23.980	7.127	31.107
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	320.162	34.137	354.300
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 297.012	- 35.787	- 332.800
2. Totaal operationele kasstroom	23.150	- 1.650	21.500
Totaal investeringen (-/-)	- 30.000	4.500	- 25.500
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 30.000	4.500	- 25.500
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 15.700	- 15.700
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 23.150	1.650	- 21.500
Beroep op leenfaciliteit (+)	30.000	- 4.500	25.500
4. Totaal financieringskasstroom	6.850	- 18.550	- 11.700
5. Rekening-courant RHB 31 december 2022 (=1+2+3+4)	23.980	- 8.573	15.407

Toelichting op het kasstroomoverzicht

De eenmalige uitkering aan het moederdepartement van € 15,7 mln betreft een afroaming van het Eigen Vermogen in verband met overschrijding van de toegestane maximale omvang van 5%.

5.3 Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl)

Tabel 32 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap RVO. nl Eerste suppletoire begroting 2022 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet	841.437	208.326	1.049.763
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	<i>413.763</i>	<i>140.910</i>	<i>554.673</i>
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	<i>394.382</i>	<i>67.416</i>	<i>461.798</i>
<i>waarvan omzet derden</i>	<i>33.292</i>	<i>0</i>	<i>33.292</i>
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	841.437	208.326	1.049.763
Lasten			
Apparaatskosten	831.337	208.326	1.039.663
Personele kosten	461.393	95.733	557.127
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>361.805</i>	<i>29.577</i>	<i>391.382</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>85.672</i>	<i>64.211</i>	<i>149.883</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>13.916</i>	<i>1.945</i>	<i>15.862</i>
Materiële kosten	369.944	112.592	482.536
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>5.609</i>	<i>0</i>	<i>5.609</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>169.752</i>	<i>22.028</i>	<i>191.779</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>194.583</i>	<i>90.565</i>	<i>285.147</i>
Rentelasten	0	0	0
Afschrijvingskosten	10.100	0	10.100
Materieel	100	0	100
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan overige materiele afschrijvingskosten</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>100</i>
Immaterieel	10.000	0	10.000
Overige lasten	0	0	0
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	841.437	208.326	1.049.763
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	0	0	0
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting op de baten

Omzet moederdepartement

De totale mutatie in de omzet vanuit het moederdepartement bedraagt € 140,9 mln. Deze mutatie is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De omzet vanuit het DG Bedrijfsleven & Innovatie (B&I) stijgt met € 89,5 mln. Het overgrote deel hiervan is te herleiden naar de in mei 2021 reeds bestaande Coronaregelingen die uiteindelijk in 2022 nog zijn gecontinueerd of die pas half 2021 zijn ingevoerd en doorlopen in 2022. Ook is er middels de veegbrieven in 2021 nog een groot aantal «reguliere»

- opdrachten toegevoegd aan de bundel, die uiteindelijk in 2022 ook tot de opdracht zijn gaan behoren. De BAR en impulsaanpak Winkelgebieden zijn hiervan de belangrijkste voorbeelden.
- De omzet vanuit het DG Klimaat en Energie (K&E) stijgt met € 37,1 mln. De toename komt voornamelijk door intensivering bij Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE), Waterstof, Bureau Energieprojecten en Commissie mijnbouwschade. Daarnaast zijn Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) en Programma Infrastructuur Duurzame Industrie (PIDI) overgeheveld naar K&E. Verder hebben wij een opdracht gekregen voor Programma Energiesysteem (PES).
  - De omzet aan de Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) is gelijk aan de raming van de ontwerpbegroting.
  - De toename van de opdracht Chief Economist (€ 3,2 mln) komt voornamelijk door de aanvullende opdrachten Beter Aanbesteden en het Nationaal Groeifonds.
  - De omzet Overig is € 11,1 mln hoger dan begroot. Deze omzet bestaat voornamelijk uit de opdracht voor het Inkoop Uitvoeringscentrum, de opdracht Unit omgevingskennis en Concordaat/END.

Omzet overige departementen

De totale mutatie in de omzet van overige departementen bedraagt € 67,4 mln. Deze mutatie is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De opdracht vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is € 47,4 mln hoger dan geraamd. Deze stijging wordt veroorzaakt door de autonome groei van de reguliere opdracht vanuit 2021, daarnaast is er een aanvullende opdracht afgegeven voor Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 23 van € 7,3 mln. Verder zijn er vooralsnog in 2022 geen grote nieuwe opdrachten bij gekomen. Diverse bestaande regelingen hebben een groter budget gekregen.
- De omzet van het Ministerie van Buitenlandse Zaken is gelijk aan de raming in de ontwerpbegroting.
- De opdracht vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is uitgebreid met € 4,5 mln, wat met name te verklaren is door de opdrachten voor het klimaatakkoord
- De opdracht vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat stijgt met € 7,7 mln. Dit wordt met name veroorzaakt door aanpassing aan de definitieve opdracht 2022 (€ 5,0 mln), waaronder het programma Partners voor Water 5. Daarnaast is sprake van een aanvullende opdracht voor de Tijdelijke Subsidieregeling Vuurwerkverbod COVID-19 2021 (€ 0,3 mln), de Subsidieregeling Walstroom Zeeschepen (€ 0,3 mln) en verschillende andere opdrachten (€ 2 mln).
- De omzet van de andere departementen stijgt met € 7,8 mln door bijstelling aan de definitieve opdrachten. De grootste mutatie vindt plaats bij het Ministerie Justitie en Veiligheid. Dit bestaat uit de Waterschade Limburg (€3,4 mln). Andere stijgingen vinden plaats bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport wat voortkomt uit meerwerk dat grotendeels ligt bij de Subsidieregeling Ondersteuning Wijkverpleging (€ 1,8 mln), en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wat grotendeels bestaat uit de Subsidieregeling Praktijkleren (€ 1,1 mln). Ten slotte is de definitieve opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hoger dan begroot (€ 1,1 mln), en diverse overige opdrachten € 0,4 mln hoger dan begroot.

Omzet derden

De totale omzet derden is gelijk aan de raming in de ontwerpbegroting.

Bijzondere baten

Zoals ook het geval ten tijde van de ontwerpbegroting 2022 verwacht RVO geen ontvangsten in het kader van bijzondere baten.

Toelichting op de lasten

De baten en lasten stijgen beide met € 208,3 mln. De toename van het opdrachtvolume zoals hierboven toegelicht leidt tot hogere uitvoeringskosten. Dit vertaalt zich in een stijging van de personele lasten (€ 95,7 mln), waarbij zowel hogere kosten voor ambtelijk personeel (€ 29,6 mln) als hogere kosten voor externe inhuur (€ 64,2 mln) zijn geraamd. De materiële kosten nemen toe met € 112,6 mln. De materiële kosten zijn onder te verdelen in directe en indirecte kosten, waarbij de directe materiële kosten verband houden met de uitvoering van opdrachten. De toename van het opdrachtenpakket leidt tot een stijging van € 90,6 mln aan overige materiële kosten. Dit geldt in mindere mate voor de toename in de bijdrage aan Shared Service Organisaties (€ 22,0 mln).

Tabel 33 Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2022 + depositorekeningen	111.896	82.752	194.648
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	841.437	208.326	1.049.763
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 831.337	- 208.326	- 1.039.663
2. Totaal operationele kasstroom	10.100	0	10.100
Totaal investeringen (-/-)	- 25.900	- 2.600	- 28.500
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 25.900	- 2.600	- 28.500
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 6.600	- 6.600
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 22.660	12.360	- 10.300
Beroep op leenfaciliteit (+)	25.900	2.600	28.500
4. Totaal financieringskasstroom	3.240	8.360	11.600
5. Rekening-courant RHB 31 december 2022 (=1+2+3+4)	99.336	88.512	187.848

Toelichting op het kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht is zichtbaar dat het grotere opdrachtenpakket zorgt voor hogere operationele ontvangsten en uitgaven. De eenmalige uitkering aan het moederdepartement betreft de afdracht van Eigen Vermogen volgens afspraak met de eigenaar van RVO. Ook de investeringen zijn in beperkte mate toegenomen en betreft met name de ontwikkeling van software.